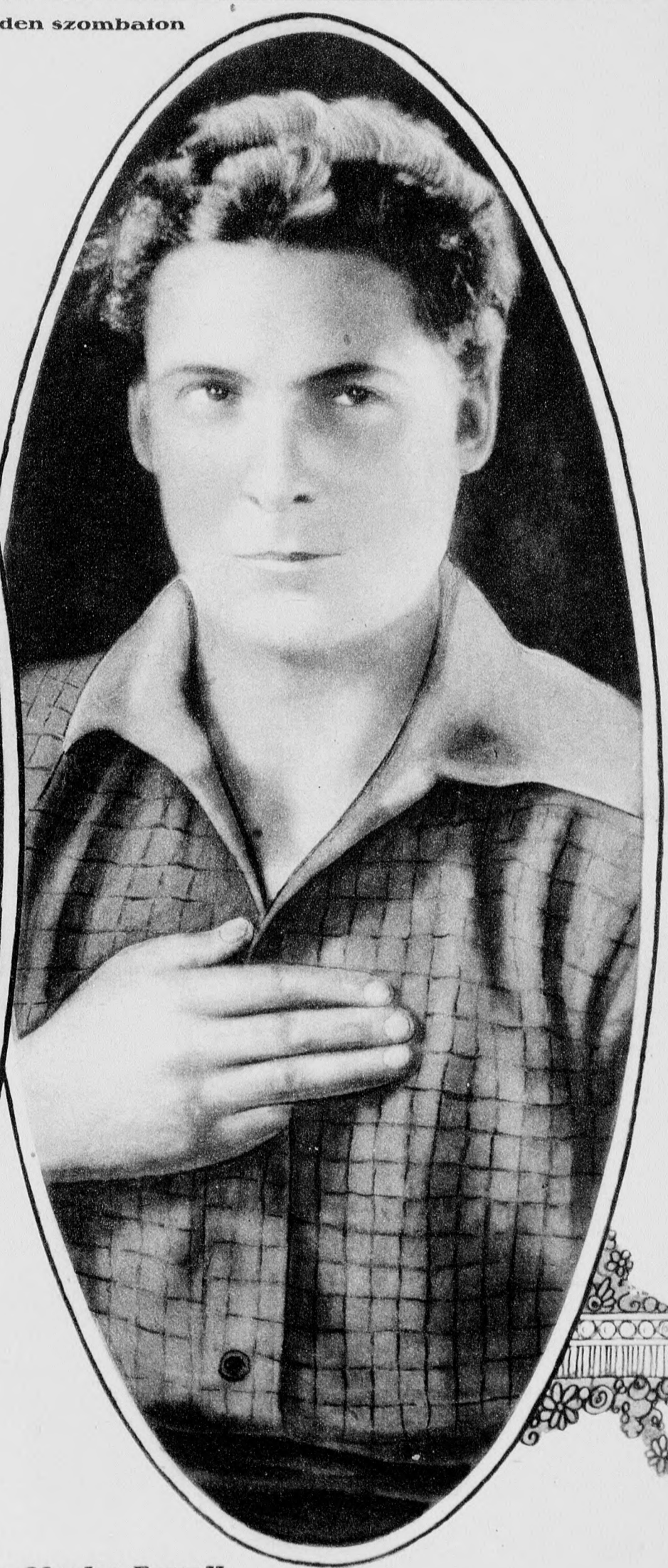

Délibáb

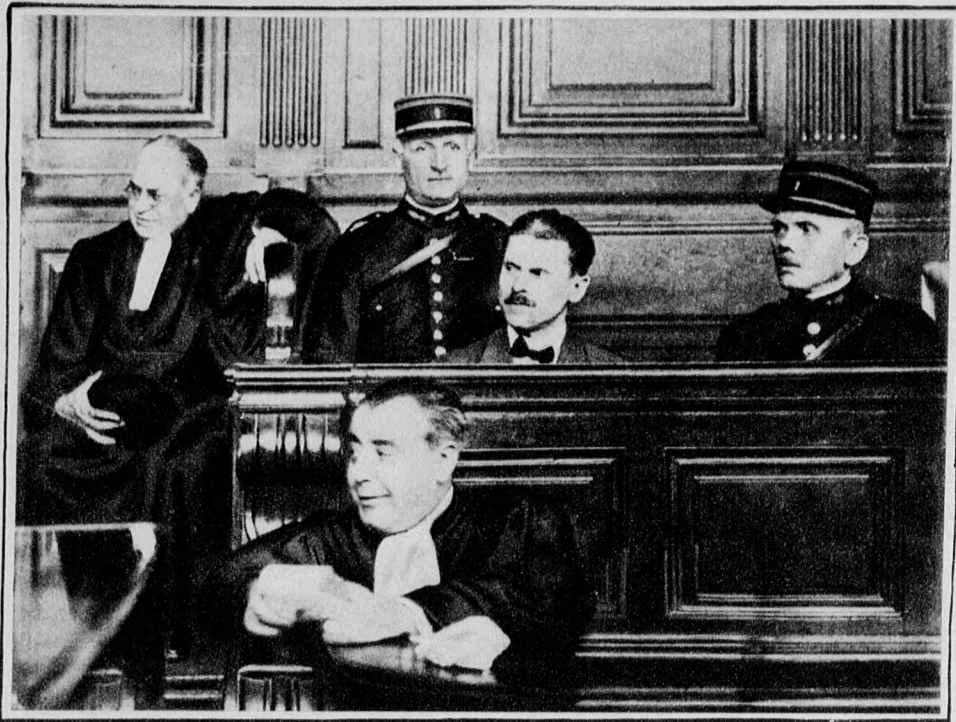
20
fillér

Megjelenik minden szombaton

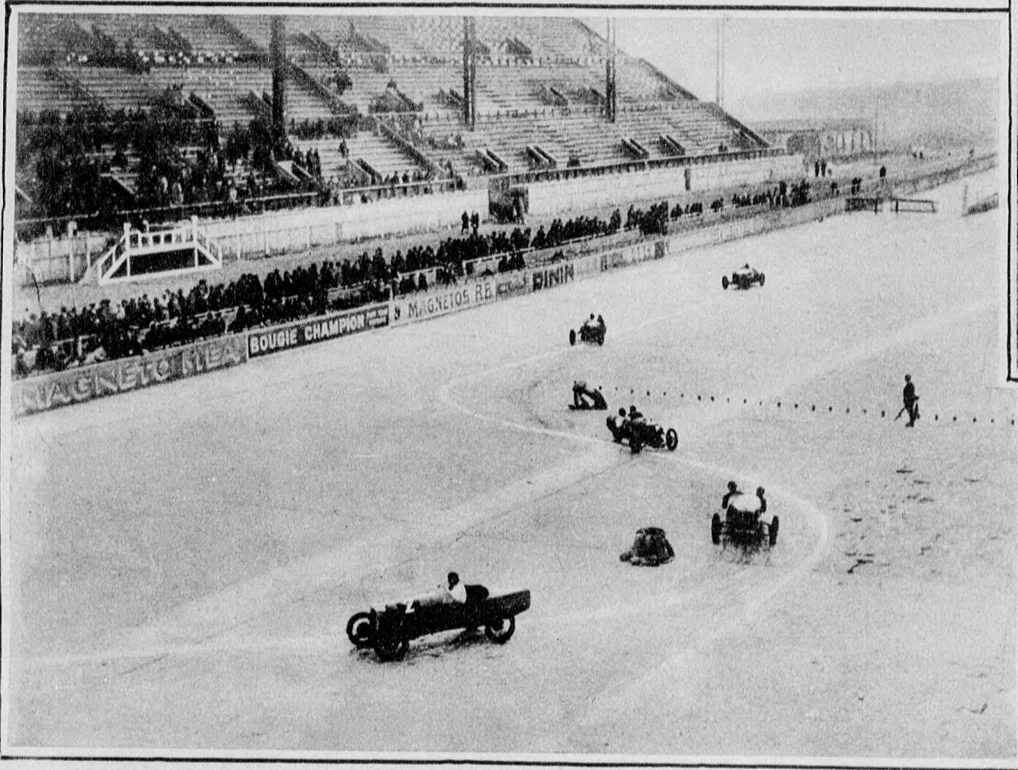

Janet Gaynor és Charles Farrell,

a „Hetedik mennyország“ főszerepeiben. Bemutatja november 10-én az Omnia, Palace és Rádus

Schwarzbart, Petljura ukrán diktátor gyilkosa a vádlottak padján, a párizsi bíróság előtt. Előtte védője ül. Az esküdtszék Schwarzbartot a vád alól felmentette és szabaddlábra helyezte

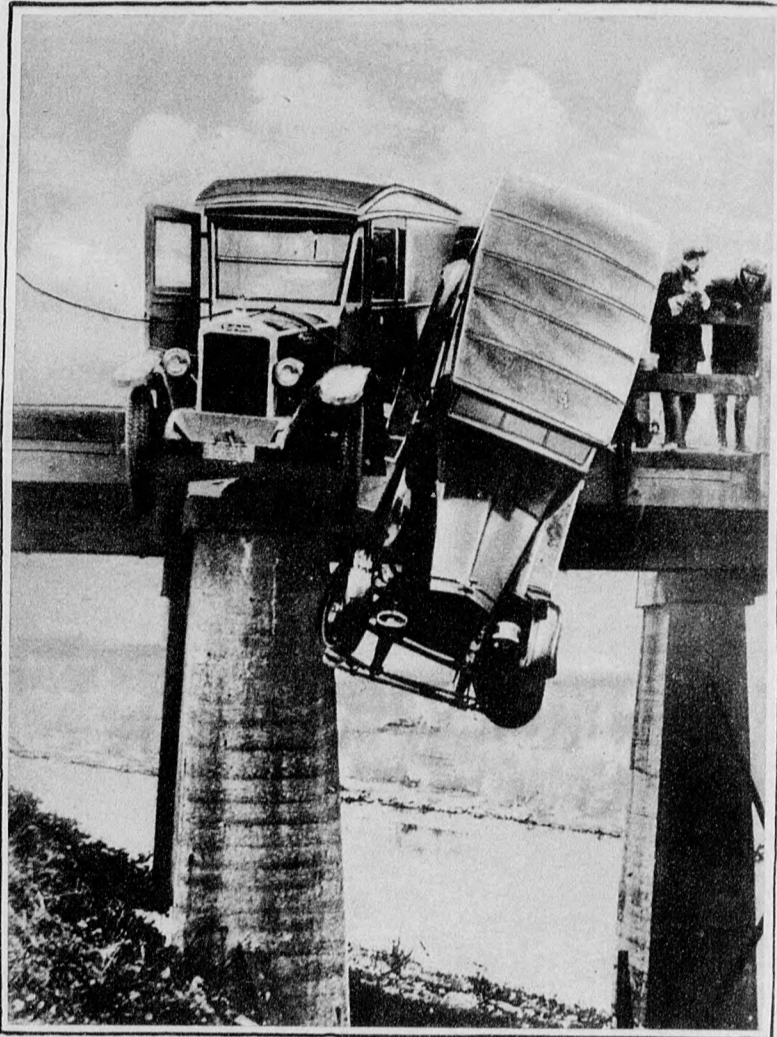

A párizsi Monthlery-velodromban női autóversenyt rendeztek, melyet Claudia Junek (Csehszlovákia) nyert meg Bugatti kocsiján, mellyel óránkénti 136 km. sebességet ért el

Savard, a híres francia bűvár a La Manche-csatornát akarja saját találmányú „vízibicikli“-jével átszeli és erre az útjára treniroz Liegeois, a híres francia automobilista társaságában. A két összeszerelt csónaktest közé mélyenfekvő propellert állított be, amelyet meglehetősen nagy áttétellel, a lábával hajt. Ha csendes lesz a csatorna, valószínűen sikerül a kísérlet, de ha csak közepes hullámok lesznek, akkor igen könnyen felborulhat

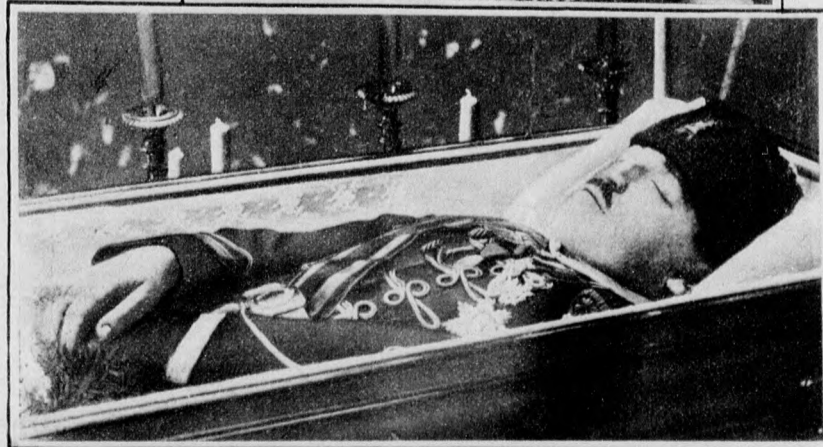
Innen - Onnan

Érdekes autószerencsétlenség történt Mumeapolisban (U. S. A.). A bennülőknak szerencsére nem történt semmi baja

Miss Helen Hodge, az első női pilóta a világon, aki annak idején feltűnést keltett néhány kilométeres repülésével. Ma már kollégái ezer kilométerekben „beszélnek“ a repülésről

Cena bej, a meggyilkolt prágai albán követ a rovtalon

A „LÁZAS” NYOMOZÁS

Egyszerre csak megmozdult a beteg

Mike Brown, a világhírű detektív, akinek munkásságát több világrész ismeri, nagybeteg feküdt csikágói lakásán. A lapok minden nap kiadták a csikágói rendőrség szemefényének állapotáról szóló bulletint. A legutóbbi bulletin így szólt:

Érverés 98, láz 38,6, közérzés igen nyugtalan, krízis tart.

Dr. Crolkie.

Vajjon mi baja volt Mike Brownnak? Másnap újabb hőemelkedésről tudósítottak a lapok.

Érverés 106, hőmérséklet 39,6. Állapot nagyon veszélyes, az orvosi konzílium komplikációk fellépésétől tart.

Mondanunk sem kell, hogy a lapoknak Mike Brownra vonatkozó híre nagy örömet keltett Csikágó betörő-

Világviszonylatban is az utolsó évtizedek legnagyobb könyvsikere volt a *Pesti Hírlap 1927. évi Nagy Naptára* és a *Pesti Hírlap Könyvtárának* második kötete, az *1927. évi Kincsesház*. Soha még magyar könyv ekkora példányszámot és ekkora sikert nem ért el, mint ezek a kötetek — és méltán. A most készülő harmadik kötet, az *1928. évi Nagy Naptár*: betetőzője lesz elődei összehasonlíthatatlan sikerének. Ugy tűnt fel a tavalyi Naptár megjelenésénél, hogy immár a tökéletessége ez mindennek, amit egy modern, családok számára készült, hasznos és szórakoztató évkönyvről csak el lehet képzelni. A fejlődés azonban itt is megjárja a maga útját és az *1928. évi Naptár* még több, még jobb, még szebb, még tökéletesebb. Szinte elképzelhetetlen annak az anyagnak gazdagsága, sokfélesége, tarkasága, hasznossága és szépsége, amely ebben a csodásan eleven könyvben egybezsúfolódik. „Az ideális könyv”, ezt a címet lehetne adni ennek a reprezentatív magyar díszműnek, amelyben a tudós elmélyedést kedvelő olvasótól a csapongó fantáziájú bakfisig mindenki megtalálja kedvence témáját, az őt legjobban érdeklő, legjobban szórakoztató olvasnivalókat és látványokat. És ez a hihetetlenül színes és sokoldalú anyag valami egészen rendkívüli formában kerül az olvasó elé: a kiállítás eszményi szépségében, a nyomdai technika modern ragyogásában, a képek — csodaszép képek — megunhatatlan változatos tömegétől kísérve. A harmincéves és több mint hatszáz képpel ékesített díszmű karácsonyi meglepetésnek készül és aki, mint a *Pesti Hírlap* előfizetője megszerzi majd, az házának, könyvtárának pótolhatatlan dísz és értéket szerez általa.

társadalmában. Azokon a züllött helyeken, ahol a társadalom salakja adott találkát egymásnak, folyt a szesz és a betörők, tolvajok és a többi börtöntöltelék valósággal kánkánt járt boldogságában. De mi hagyjuk ezeket az elveszett embereket és menjünk egyenesen Tobias Wellner irodájába. Ki volt ez a Tobias Wellner? Foglalkozására nézve ügyvéd. Csodálatosképpen alig volt kliense és mégis nagyszerűen élt Wellner úr. Vajjon miből? Erről éppen a nagybeteg Mike Brown tudott volna bővebb felvilágosítást adni, mert az utóbbi időben a detektív nyomozásai közt nagyon gyakran szerepelt Tobias Wellner neve. A világhírű detektív azzal gyanúsította őt, hogy egy nemzetközi ékszerlovajtársaság vezére. Erről a gyanúsításról tudott Tobias Wellner. Mi még ne mondjunk ítéletet a különös életet élő ügyvéd fölött, aki a legelőkelőbb társaságokban fordult meg, mindenütt elegánsan és pazar bőkezűséggel osztogatta a borralókat.

Tobias Wellner, akiről senki sem tudta, hogy miből él, előkelő szerepet vitt Csikágó társadalmi életében.

Ebben a pillanatban az elegánsan, sőt pazar fényűzéssel berendezett ügyvédi irodájában ült és egy marcona kinézésű fiatalemberrel beszélgetett. Legyünk indiszkrétek és örökössük meg ezt az épületes beszélgetést, amelyet Tobias Wellner semmiesetre sem szánt a nyilvánosság elé.

— Ma lesz a nagy bál a törvényszéki elnök lakásán? — kérdezte.

— Igen, mester, ma lesz — mondta a vércsefejű ember, akit az ügyvéd egyszerűen Dicknek szólított.

— Hát akkor mi is ott leszünk — mondta az ügyvéd.

— Hogyan jutunk be a palotába? — kérdezte Dick.

— Hogyan? — Az ügyvéd nevetett. — Egyszerűen. A főkapun. Nekem van meghívóm...

— De nekem nincs — felelte Dick.

— Ez neked probléma? — kérdezte az ügyvéd nevetve. — A tervem már készen van. Te is frakkba vágod magad, azután a palota kerítése körül álalkodsz. Én a kerítésen át kiadom neked a meghívómat és erre te is a legnagyobb nyugalommal belépsz a bálterembe. Egyáltalában nem fogsz feltűnést kelteni, annyi ember lesz ott. Vagy talán félsz, öreg Dick? — Nem félek. De mit csinálunk a többi barátunkkal? Kettőn kevesen leszünk a munkához...

— Te is ugyanahhoz a módszerhez folyamodsz, mint én. A meghívók nem szólnak névre. Egyszerű nyomtatott kártyák. Amikor te bekerültél, te is odamegy a kerítéshez és átadod a meghívódat Jimmy kollégának. Hár-

man elegen leszünk. A többiek várjanak autójával a ház előtt. Értetted?

— Mindent megértettem — mondta Dick nyugtalanul. — És mégis azt ajánlom, hogy hagyjuk el ezt a betörést, mert hiszen talán tudja a mester, hogy Mike Brown szaglászik utánunk és bennünket gyanúsít a legutóbbi rablásokkal. Nem szeretem, ha Mike Brown szaglászik...

— Efelől teljesen nyugodt lehetsz, Dick — mondta az ügyvéd mosolyogva. — Mike Brownnak ma esze ágában sincs szaglászni, azon egyszerű oknál fogva, mert súlyos beteg. Nem hiszem, hogy kedve lenne elhagyni az ágyat, mert a legutóbbi orvosi jelentés szerint nagyon rosszul van. Remélem, elviszi az ördög és akkor végre lesz a levegő Csikágóban...

— Adná ezt Hermes, a tolvajok istene — mondta Dick nevetve. — Azután Dick elment, hogy teljesítse mestere parancsait. Az ügyvéd magára maradt és nagyon meglepődten dörzsölgette a kezeit, mint aki biztos a dolgában...

Nos, Carter, törvényszéki elnök úr egyáltalában nincsenek biztonságban a felesége ónagsága gyémántjai — mondta maga elé. És felhajtott egy pohár konyakot a szesztilalom egészségére.

Háromnegyed hét órakor este egyszerre csak megmozdult a nagybeteg Mike Brown és erőlesen szóló rá házvezetőnőjére:

— Asszonyom, készítse elő a frakkomat!

Az fiatal házvezetőnő rémülten nézett gazdájára:

— Csak nem akar kimenni az ágyból — mondta.

— De igen, ki akarok menni az ágyból...

— Ilyen lázasan? Mit fog szólni a doktor?

— A doktor nevetni fog — mondta Mike Brown. — A doktor tudja, hogy nekem nincsen semmi bajom ezen a világon. Olyan egészséges vagyok, mint a makk. De szükségem volt erre a komédiára, hogy az egész világ azt higgye, hogy súlyos beteg vagyok...

A jó háziasszony, akit Mike Brown nagyon megbecsült, duzzogott:

— Hát már irántam sincsen bizalommal, Mike? Nekem megmondhatta volna! Ugy aggódtam magáért...

— Elvből nem bízom a titkaimat asszonyokra — mondta Mike, miközben gyorsan öltözködni kezdett.

Félóra mulva egy szakállas úr szállt ki autójából a törvényszéki elnök palotája előtt. Ruganyos léptekkel felsietett a lépcsőn. Elővette meghívóját. Senki sem sejtette benne Mike Brown, a világhírű detektívet...

Javában állt a bál. Színes léggömbök közt táncoltak a párok. Csak természetes, hogy Mike Brown észrevette azonnal Wellner ügyvédet. Sőt, azt is látta, hogy az ügyvéd lement a kerítéshez. Mike Brown észrevétlenül utána ment és látta, hogy az ügyvéd átadja meghívóját egy frakkos urnak, aki odakint várt rá a kerítés előtt. És ezután Mike Brown azt is észrevette, hogy megismétlődik ez a játék, az az ember, akinek Wellner Tobias átadta a meghívóját, megint másnak adta át a meghívót...

Már hárman vannak, — gondolta a „nagybeteg” detektív.

Amikor elcsendesedett minden a kerítés táján, Mike Brown egy kis sípot vett elő a zsebéből és megfújta. Hirtelen ott termett egy rendőr.

— Mike Brown vagyok — mondta Mike a rendőrnek.

— Hálstennek! tehát nem beteg, — mondta a rendőr.

— Kutyabajom, barátom. Azonnal hívasson ide nagyobb készütséget és az én sípjelzésem után ne engedjenek ki senkit sem a kapun...

— Megértettem — mondta a rendőr és haptákba vágta magát, azután eltávozott.

Most Mike Brown dörzsölte meg elégedetten a kezét.

Egy félóráig nem történt semmi. A párok vidáman táncoltak. A kertben tűzijátékok szikráztak és lágy, melódikus zene hallatszott. Az előkelő társaság kitűnően érezte magát.

Azután rémes sikoltás hallatszott. Egy hölgy az egyik folyosón ráakadt a törvényszéki elnök feleségére, aki véresen, eszméletlenül feküdt a folyosón. És a nyakáról hiányzott a gyöngysor, amely az egyik legdrágább ékszerdarab volt Csikágóban...

— Mi történt? Mi történt? — kérdezték az emberek. Ott volt dr. Wellner is.

— Azonnal elszaladok és értesítem a rendőrszemet — mondta dr. Wellner és már rohant is a lépcső felé...

— Állj! — kiáltotta egy stentori hang.

Mindenki odanézett. Egy szakállas úr szóló rá parancsolóan Wellnerre, hogy álljon meg. És Wellner megállt. A következő pillanatban a szakállas úr ott termett Wellner mellett és egy jól irányított ökölcsapással a földre terítette. Azután belenyúlt Wellner zsebébe és kivette belőle a gyöngysort...

A megdöbbenés moraja zúgott át a termen.

A szakállas úr ekkor gyorsan felugrott Wellner mellől és két másik embert terített le. Azután levette a szakállát.

— Mike Brown! — kiáltották az emberek meglepetten...

— Igen, én vagyok az — mondta a detektív.

Wellner most magához tért. Tehetetlenül fetrengett a földön, a keze bilinesben volt...

— Mike Brown! — kiáltotta ő is.

— Egészséges! Átkozott!

A detektív mosolygott.

— Nincsen semmi bajom — mondta. — De ha maga úgy tudta volna, kedves doktor úr, hogy én egészséges vagyok és ha nem olvasta volna minden nap a lapokban rólam megjelent kommunikékat, akkor nem merne volna megkockáztatni a mai kirándulást. És nekem sosem lett volna alkalmam tettenérni a csikágói társaság egyik oszlopos tagját...

— Átkozott! — sziszegte a teleplezett ügyvéd a foga közt.

Néhány rendőr már bent volt a teremben. Magukkal vitték a banditákat.

— Jó mulatást kívánok, uraim és hölgyeim — mondta Mike Brown és udvariasan meghajolt.

Azután továbbfolyt a bál, mintha nem történt volna semmi.

Színes léggömbök közt táncoltak a párok

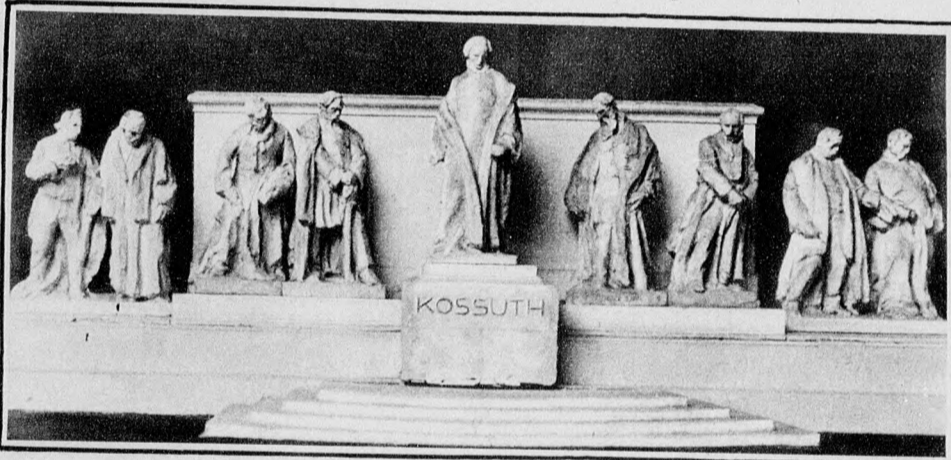

Princivessa Mafalda, olasz óceánjáró, amely az elmúlt héten kazánrobbanás következtében elsüllyedt. Utasai közül sokan a tengerbe veszttek

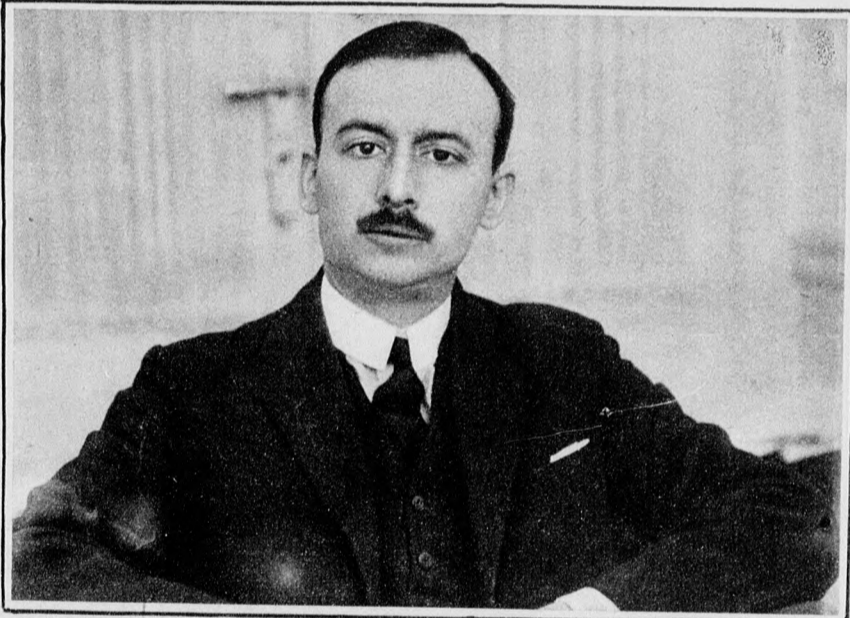
Mi történt ??

Az Új Színház megnyitó műsorából. Bársony István és Dajbukát Ilonka a „Testamentum” című darab egyik jelenetében (Harsányi felv.)

Horvay János Kossuth-szobrának modellje. A szobor eredetijét vasárnap leplezik le nagy ünnepségek között az Országház téren

Veesey Ferenc, a világhírű magyar hegedűművész Budapestre érkezett és a napokban tartja egyetlen hangversenyét (Harsányi felv.)

Liptai Imre, sok sikert aratott fró, aki az elmúlt vasárnap váratlanul elhunyt

Baloldali kép: Hegedűs Gyula, a Fővárosi Operettszínház új darabjának a „Hotel Napoleon”-nak egyik jelenetében (Harsányi felv.)

Jobboldali kép: Horánszky Dezső, az OKH vezérigazgatója az elmúlt héten meghalt

A GYILKOS GÁZOK BÉKÉBEN ÉS HÁBORUBAN

Nemrégiben látott napvilágot az Egyesült-Államok hadseregének egészségügyi állapotáról szóló jelentés, amely a világháborúban résztvevő amerikai csapatok helyzetéről nyújt világos és áttekinthető képet.

A hosszú számsorok sok érdekes következtetést engednek meg a világ-

Ha a hatásosságát tekintve, a mérgező gázokat legborzalmasabb harci eszköznek tekinthetjük, viszont hasonlíthatatlanul kedvezőbb a gáz által harcoképtelenné tett katonák gyógyulási arányszáma, mint a gyalogsági vagy tüzérségi lövedékektől sérülést szenvedetteké.

A mérgező gázok mögött rohamra indul a gyalogság

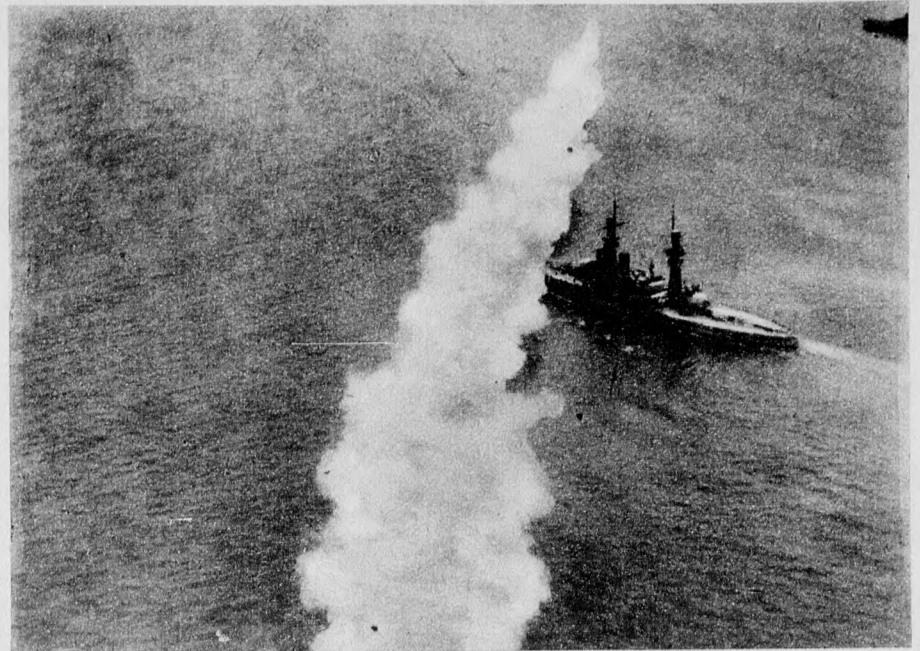
háborúban felhasznált egyes fegyvernemek veszélyességére nézve. A háború második felében gyakran használt mérgező gázok szerepéről és hatásáról meglehetősen ferde fogalmak vannak elterjedve és éppen ezért igen tanulságos a gázfegyverre vonatkozó statisztikai adatokat alaposabban megvizsgálni, mert egyébként az is valószínűnek látszik a jövő háborúban a mérgező gázoknak, mint fegyvernek döntő szerepe lesz.

A statisztika szerint ámbár a háborús kiadásoknak mindössze csak 1%-át tették azok az összegek, amelyet a gázfegyverre költöttek, mégis a harcoképtelenné tett katonák 28%-nál a harcoképtelenséget mérgező gázok okozta. E két adat összehasonlításából a gázfegyver hatásosságára vonatkozólag megdöbbentő következtetéseket lehet levonni. Ehhez az effektív hatáshoz hozzájárul még a rettenetes morális hatás, amelyet csak az tud teljes valójában elképzelni, aki személyesen is részes volt már hatásos gáztámadásban.

A statisztika szerint minden tizen-negy golyó által sebesült katonára egy-egy elvesztett végtag (kar, láb) vagy szemsérülés esik, míg a gáz által harcoképtelenné vált harcosok közül csak minden 2300 közül egy olyan akadt, akinél a gázmérgezésnek állandó és súlyos utókövetkezményei mutatkoztak. A halandósági statisztika is a mérgező gázok javára mutatkozik előnyösebbnek, mert míg itt 2% a halálos eset, addig a lött és szúrt sebekkel kórházba került sebesültek közül 24% pusztult el.

Ezek az adatok, mint már említettük, az U. S. A. európai expedíciós hadseregére vonatkoznak, de valószínű, hogy a többi hadseregek vezetői is közel hasonló tapasztalatokat szereztek.

Nagyon érdekes, hogy míg pontos kimutatások szerint az amerikai hadsereg tagjai közül mindössze 70.000 ember volt gáztámadásnak kitéve, a háború végeztével több mint 300.000 hadviselt jelentkezett, hogy a gáztámadásoknál elszenvedett mérgezés

Leptező gázfelleg, amellyel az amerikai flotta egyik hidroplánja valósággal eltakarja az ellenség elől az egyik nagy páncélos

és utókövetkezményeinek kikezeltetése céljából járó rokkantságot felvegye.

Az amerikai szenátus az igények jogosultságának kivizsgálására külön bizottságot küldött ki. E bizottság elnöke Francine dr., arra az érdekes megállapításra jutott és tapasztalatait később minden oldalról megerősítették, hogy a gáztámadást szenvedettek között nemhogy gyakoribb, hanem ellenkezőleg, ritkábban fordultak elő tuberkulózis megbetegedések. A nagymértékben felhígított (éppen még csak érezhető) chlorgáz pedig egyenesen gyógyhatást gyakorolt a légzőszervek influenza és hasonló megbetegedéseire.

E tapasztalatok alapján az amerikai kormány gázaufatokat szerelt fel, amelyet speciálisan kiképzett vöröskeresztes ápolókkal adarányít, ahol nagyobb méretű vagy veszélyes influenza-járványt kell leküzdeni.

A kezelés oly módon történik, hogy a páciens egy óra hosszat légmentesen elzárt kamrába csukják, amelynek levegője literenként 0.02 miligram chlorgázt tartalmaz.

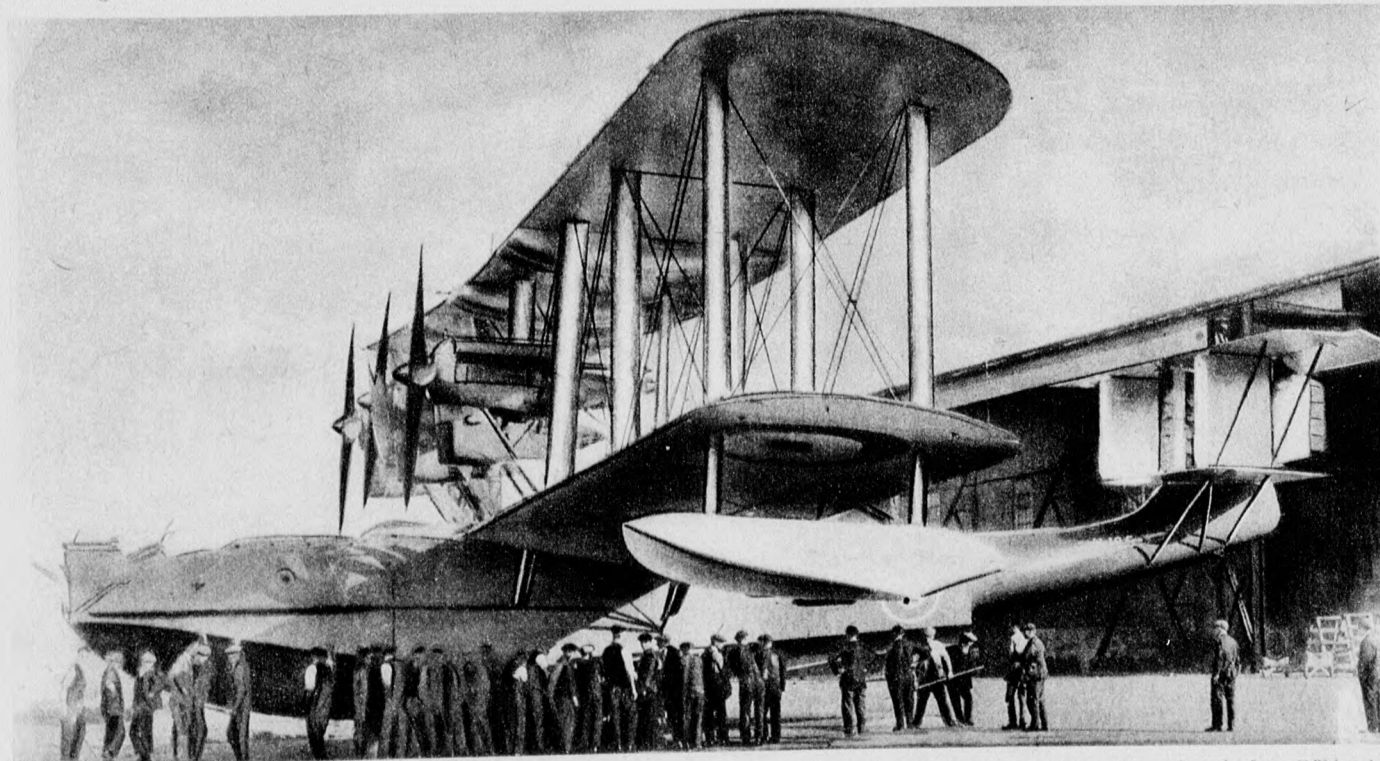
Az eddigi tapasztalatok, amelyet a gázaufatokkal tettek, igen kedvezőek: 931 kezelt személy közül 71.4% esetben teljes gyógyulás, 23.4% esetben pedig jelentékeny javulást észlelt.

Egyéb célra is felhasználják a gázokat, amelyek a háború folyamán kerültek a küzdő hatalmak arsenáljába. Az úgynevezett „könny-gáz”-bombák előnyösen használt fegyverei a tengerentúli nyugati rendőrségeknek. Megrögzött gonosztevők megfélemlítése és veszedelmes tüntetések szétoszlatására alkalmazzák az új háborús technika e vívmányait.

A kellemetlen elősdiék (egér, patkány, bolha, poloska és tetvek) ellen folytatott küzdelemben is igen jelentékeny szerep jut a mérgező gázoknak, mert a cyángázaknál hatásosabb féreg- és patkányirtási módot jelenleg nem ismernek. Természetes, hogy a rendkívül mérgező hatású cyángáz használata nagy óvatosságot igényel, mert belehelve az emberi szervezetre is romboló hatást gyakorol. Éppen ezért csak gázvédő álarcval ellátott emberekkel lehet csak elvégezteni.

Amerika óriási őserődéseit egy romboló lepkefaj milliárdjai lepték el, helyenként végpusztulással fenyegetve a felbecsülhetetlen értéket képviselő faállományt. A dolog természeténél fogva az óriási területen romboló veszedelem ellen nem igen tudtak védekezni. Egy amerikai kémikus végre azt a módszert ajánlotta, hogy külön e célra felszerelt, gyilkoserejű gázokat kibocsátó repülőgépploattal támadjanak a veszedelmes féreg milliárdos hadseregei ellen. A tanácsot megfogadták és ma már külön szervezett gázzal hadakozó repülőgépekkel védelmezik Amerika rengeteget a pusztulás ellen.

Amíg egyrészt a mérgező gázokat a békeben hasznos célok szolgálatába állítják, a nagyhatalmak titkos laboratóriumaiiban megfeszített, lázas munka folyik, hogy újabb és még gyilkosabb gázokat állítsanak elő, amelyek ellen a gázmaszkok nem nyújthatnak teljes védelmet. Ma már olyan gázokat gyártanak titokban, amelyek ellen csak a teljesen gumiból készült légmentesen záró ruhák és alarcok nyújtanak védelmet. Fontos szerepet szántak a gáznak a jövő háborújában, mint leptező eszköznek. Füst és gázfellegeket állítanak elő mesterséges úton, amelyek mögött a hadiflották és csapatok az ellenfél szeméi elől rejtve hajthatják végre mozdulataikat.

Óriási bombavelő repülőgép. Mérgező gázzal töltött bombái löbb négyzékilométernyi területen elpusztítanak minden élőlényt

Hónaaljáról,

karjáról, lábszáraitól kírthatja maga is felesleges és kellemetlen bajszait

Dr. Morisson

szórtelenítővel

Ára 2 pengő 40 fillér. Szétküldi: KULTUR LABORATÓRIUM Budapest, VII, Dembinszki uca 4 szám.

Szőnyegszövőszékek

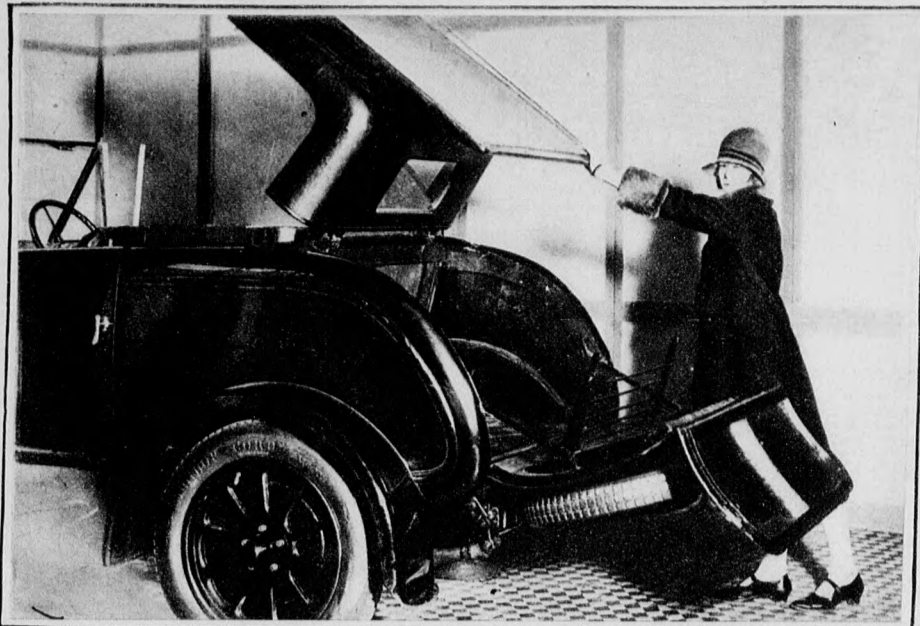
tiszta újak, alig használtak, olcsón eladó

A szövőszékek méretei a következők: 315 cm. és 320 cm. — Bővebb felvilágosítás Délbáb kiadóhivatalában VII., Dohány u. 12, szerezhető be

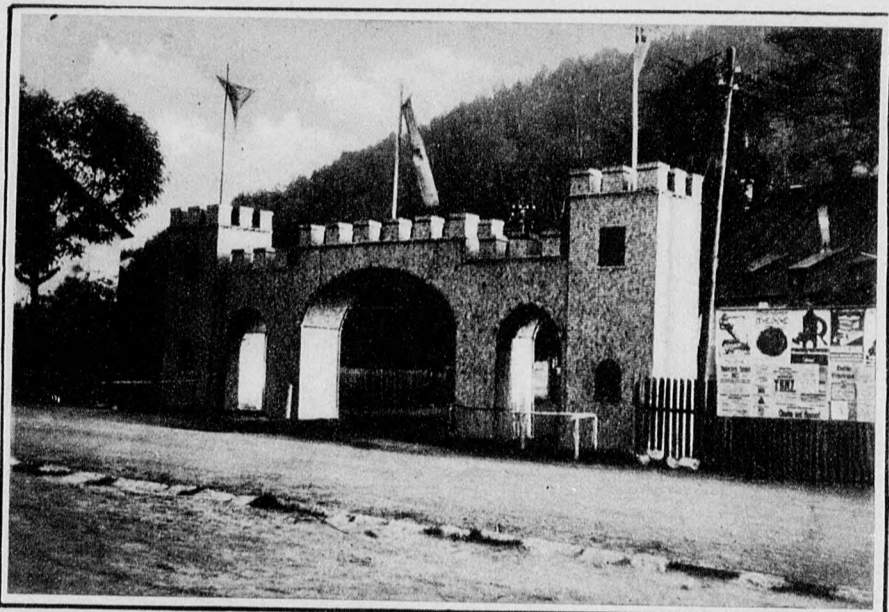
BÉLYEGALBUM

előrajzolt ábrával elsőrangú segítséget a kezdő gyűjtőknek. Ára 1 pengő, portó 20 fillér. Megrendelhető a

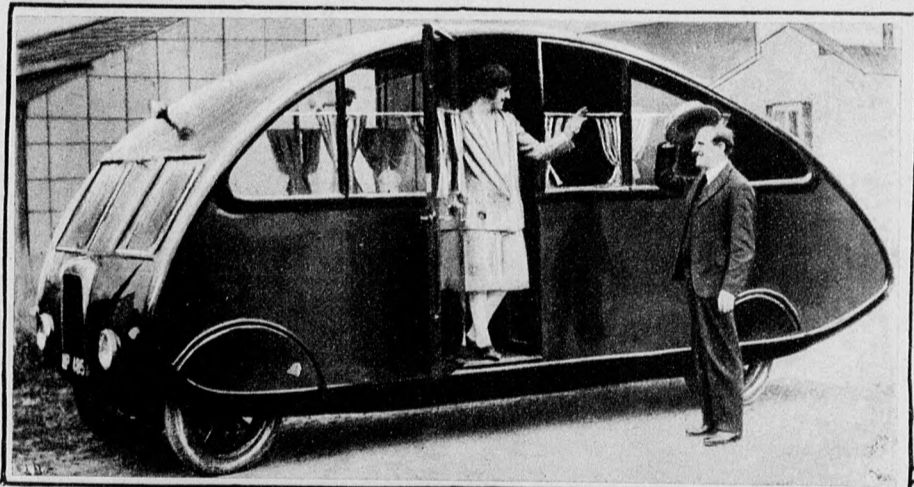
Délbáb kiadóhivatalában, Budapest, VII. kerület, Dohány uca 12

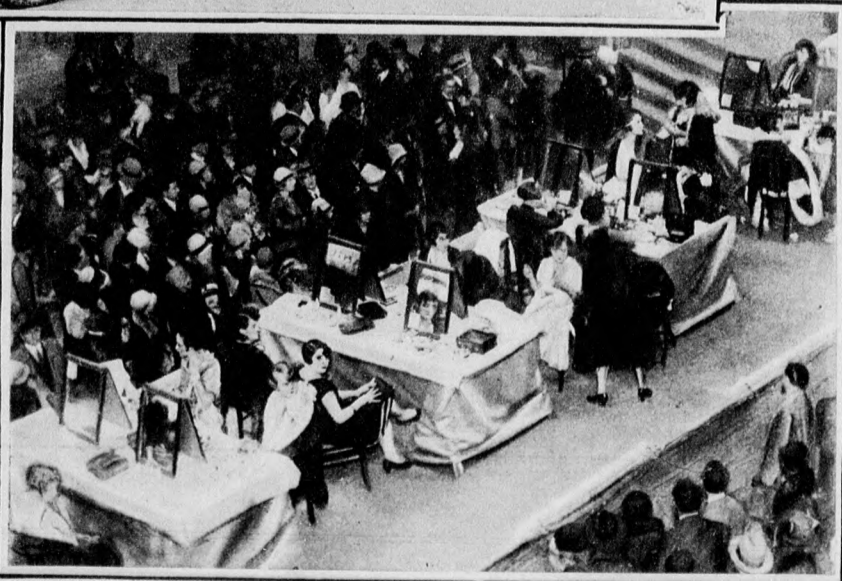
Új autótalálmány az autóba süllyeszthető tető, amelynek segítségével a zárt autó egy fogással nyitott kocsivá alakítható át. Ezt a műveletet egy nő is végrehajthatja

A csehországi Német Egylet 130,000 gyufaskatulyából épített diadalkaput egy neudeki ünnepség alkalmából

Szárzaföldi autó-yacht, amelyet minden lehető kényelemmel rendeztek be, úgy-hogy hosszú utazások esetén lakásként használható. Még hideg és meleg vízzel is ellátták. Az egész autó 5 m. 50 cm. hosszú

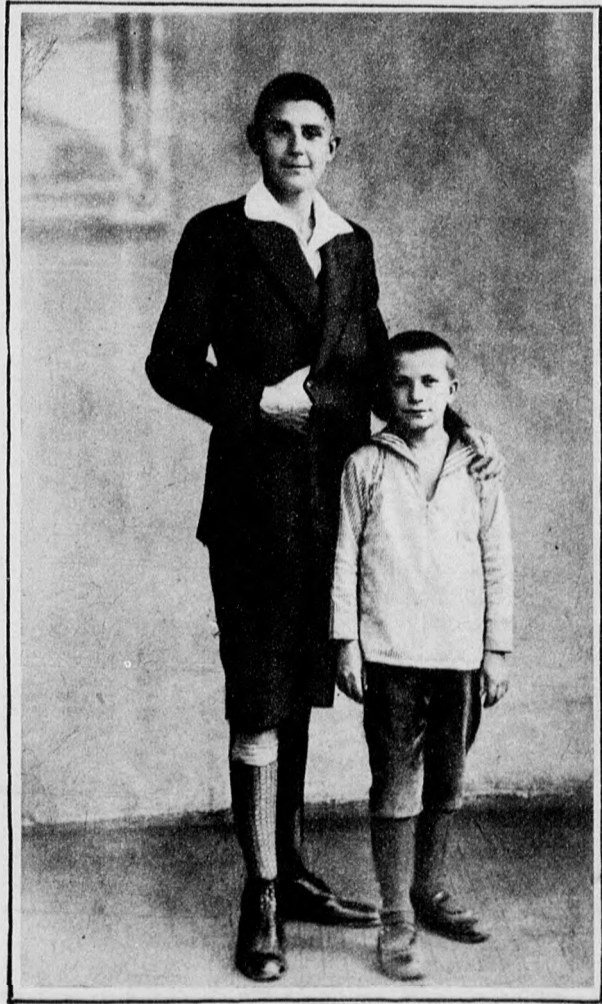

Párizsban furcsa versenyt rendeztek: smink-versenyt, amelyet hatalmas nézőközönség nézett végig, mert nyílt uccán csinálták a sminket a hölgyek

Érdekes képek

A babona elleni egyesület tagjai Atlantic-Cityben nemrég gyűléseztek, ahol a tagok fekete macskával és lábukra rajzolt 13-as számmal jelentek meg. Jelvényük a kis létra és az esernyő, melyet lábukra festve hordanak. Atlantic-Cityben ilyenkor még meleg van és így nem kell csodálkozni, hogy az egyesület tagjai fürdőkosztümben vannak

Egy 14 éves königsbergi tanuló, aki abnormisan magas növésével mint óriás szerepel többi tanulóársai között. Mellette egyik osztálytársa áll, aki 15 éves

A görölök világa

Amerika, a korlátlan lehetőségek világa, a színpadi élet terén is új színekkel, új formákkal lepte meg a jó, öreg Európát. Az új szín, az új forma — az amerikai, látványos revü — már győzedelmesen tért hódított az öreg

csokos csoportján kívül a görölök vagy amint Amerikában egész találóan nevezik őket, a show-görölök.

E műfaj képviselőinek nem kell egyéb tehetségének lenni, hogy hivatását méltóképpen betölthesse a revü-

rint többé-kevésbé felöltözve vagy levetkőzve megjelenik és ismét eltűnik a revü színpadján.

Ez új művészet képviselői között a világ különböző tájairól összeverődött, a legkülönbébb társadalmi osztályok közé tartozó leányok és asszonyok akadnak. A sorsuk és jövőjük is rendkívül változatos, mert akadnak közülük olyanok, akik a show-göröl pályáról a legmagasabb polcra lendülnek, míg a többség a mélyben vész el. Az amerikai revü-színpadok tarka világáról egy göröl könyvet írt és magáról, valamint pályatársnőiről a következő önvallomást adja:

A jókedvű görölök csapata próba után haza siet

kontinensen is és egy csomó kivénült operettszínházat kényszerített régi pozíciójának feladására és az új műfaj előtti behódolásra. Az új műfajnak természetesen új művészei is vannak. A magán szereplők, a sztárok és a tán-

színpadokon, minthogy kifogástalan alakján, kifogástalanul viselje a reádott ruhadarabokat. A göröl a legtöbb esetben nem egyéb, mint egy eleven ruhafogas, amely a kosztümtervező művészek és a rendező fantáziája sze-

A show-göröl pálya úgy tekinthető, mint a színpadi és filmművészetek felé vezető előszoba. Az bizonyos, hogy igen kevesen vannak ez előszobában várakozók közül olyanok, akikben megvan a kellő szívósság és akarat-erő és kiveredik maguknak a művészet belső szentélyeibe való bebocsátatást. A legtöbbnek esztendőről-esztendőre itt várakoznak az előszobában, a bebocsátásra, a szerencsés véletlenre, amelyet rendszeren úgy képzelnek el, hogy egy jószemű rendező egyszer csak mégis felfedezi bennük a rejtett tehetséget és ezen a réven a hátsó sorokból egyszerre előrerukkolnak oda, ahol a rivalda fénye a legvakítóbban szikrázik. A nagy várakozásban lassan-lassan elmúlnak az évek, a show-görölnek nincsenek sikerei, nem érzi a balsiker keserű ízét, ő csak viseli a csillogó színes ruhákat, amelyet reá adnak. Egyszerre azonban csak azon veszi észre magát, hogy többé nem szerződtek. Nem azért, mert nem elég tehetséges, hanem egyszerűen csak azért, mert eljárt felette az idő és már nem mutatnak rajta olyan előnyösen a reádott ruhák.

Mi lesz az ilyen levitézlett göröllel? Érdekes, de való, hogy a legkülönbözőbb pályákon látjuk őket viszont, ahol rendszeren igen jól megállják a helyüket. A színházi levegő, a sokféle emberrel való állandó érintkezés úgy látszik pompásan kifejleszti bennük az üzleti érzéket, mert igen gyakori, hogy volt görölök mint nagy

Szerzői est a Rádióban. November 7-én érdekes irodalmi csemegében lesz részük a rádió hallgatónak. A műsor csak Adám Lászlónak, ennek a fiatal, de izmos tehetségű novellistának a szerzői estjét jelzi, de azt nem mondja meg, hogy csupa olyan novellát fognak hallani, amely még nem jelent meg sehol, mert a fiatal írónak most készülő novelláskötetéből való.

A válogatott munkákat Kádár Anna fogja felolvasni, akinek kivételes művészetében már a Belvárosi Színházban is gyönyörködhetett a közönség.

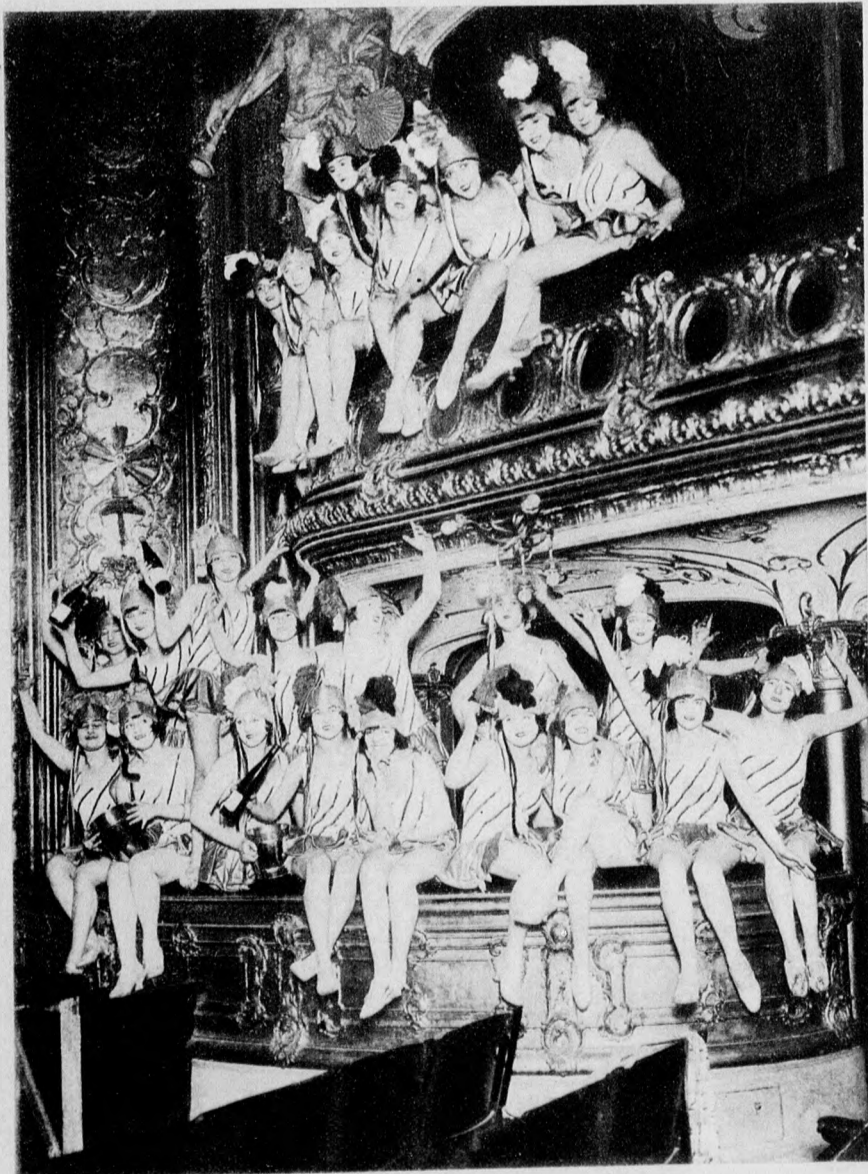
divatszalonok bevásárlónői, pénztárosnők, színházi és állásközvetítő ügynökök aratnak új sikereket. Kedvelt elhelyezkedést nyújt számukra a mindjobban fellendülő kozmetikai iparág és a nagy metropolisok legelőkelőbb szépségápoló intézetei közül nem egy volt görölök tulajdonában van és annak vezetésében tevékeny részt vesznek. Az amerikai nagy napilapok néhány női riportere is eldicsekedhet azzal, hogy pályájára az előképzettséget a színházi öltözőkben szerezte meg.

A legtöbbnek sikerül az annyira áhitott boldog házasság révébe behajózni és ha nem is igen gyakori az a szerencse, hogy a show-göröl egy-egy igazi herceget, grótot vagy ami még célszerűbb, egy valódi dollárfejedelem könnyelmű férfiörökösét csipje el férjül, azért a legtöbbnek mégis megfelelő párja akad, akinek a kedvéért szívesen cseréli el a kétes színpadi dicsőséget az egyszerű polgári háztartások mindennapos gondjaival.

Érdekes statisztikai adatok szerint egyik newyorki revü-színpad huszonhárom görölje közül csak egyetlen egy akadt, aki New-Yorkot vallhatta szülővárosának, a többiek a föld minden tájáról hajigálta össze a véletlen. Akadtak közöttük olyanok is, akik meglehetősen kalandos körülmények között kerültek a világot jelentő deszkákra. Talán a legérdekesebb volt mind között az a kis ausztráliai vadmacska, aki édesapja hajóján egy ócska vitorlásra tette meg az utat Sidneytől New-Yorkig. Az igen csinos, de nagyon neveletlen leány olyan felfordulást okozott a hajósok között, hogy azok végül is bicskával küzdöttek egymással. Hazafelé menet már nem merték a viszályt okozó tündért magukkal vinni és így édesapja elhatározta, hogy leányát New-Yorkban hagyja, amíg ott megszeli. Mivel a kicsike semmihez sem értett, de amint említettük, rendkívül csinos volt, egyszerűen mint show-göröl helyezkedett el és valószínű, hogy ezen a pályán karrier vár reá.

Igen sok leányt családi és anyagi bajok kényszerítettek erre a pályára, míg másokat a művészet iránt érzett olthatatlan rajongás bír arra, hogy az írógépet és egyhangú irodát a színpad örökké forrongó világával cserélje fel. A görölök öltözői olyanok, mint egy óriási kosár, amelybe mindenféle válogatás nélkül beledobáltak. A göröl rendszerint nem tart rokonságot még a saját édesanyjával sem, ha azok véletlenül nem a színházi világhoz tartozók. Hamarosan nagy önállóságra tesznek szert és egyedül vereszkedik ki maguknak a boldogságot vagy boldogtalan életet.

A modern színpadi élet fejlődésének egyik olykor vidám, olykor szomorú, de sohasem egyhangú fejezete az, amely a görölökről szól.

A revü egyik jelenete: A görölök megszállják a proscenium páholyt

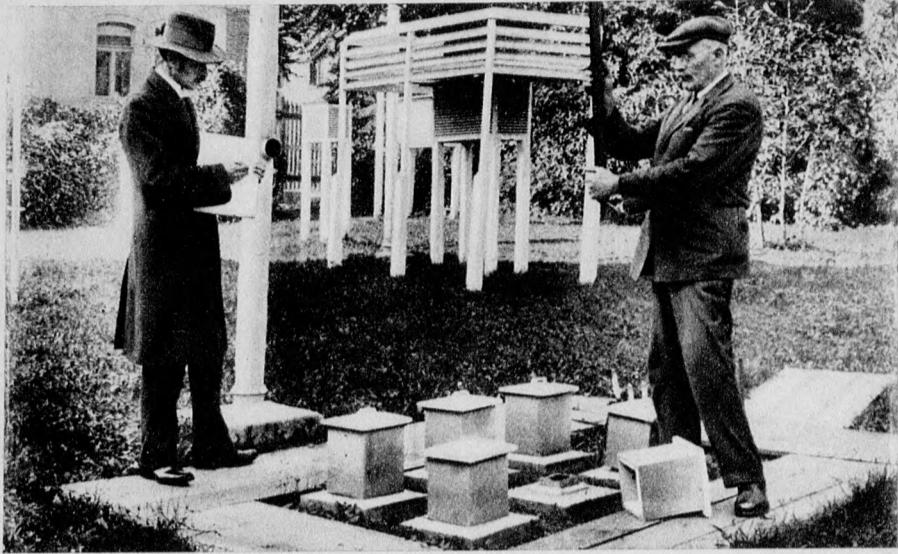

A pöttömnyi gavallért ugyancsak fogas kérdés foglalkoztatja — a sok szép közül melyiket válassza?

Hol készül az időjárás

Ma minden embert érdekel az idő. Azelőtt csak a fiataloknál volt kötelező beszédtema a „Kisasszony bizonyára szereti a sajtót” mellett az

lást és nyugodtan mozijegyet vált estére, ha pedig kocsmáros, egyetlen libát sem süttet estére, mert tudja jól, hogy az annyit jelent, hogy néhány

Écsy laborans kihúzza a földből a talajhőmérőt és Endrey Elemér meteorológusnak bediktálja a hőmérsékletet

első találkozás alkalmával. Istenem, mennyi jobb sorsra érdemes férfi esett bele mit sem sejtve, a végén a házasságba, pedig csak így kezdte a diszkurzust:

— Mára szép időnk van, de holnap valószínűleg esőt kapunk! Nem gondolja, kisasszony? — És aztán? Aztán szegény férfi elvette feleségül önagságát; a prognózis áldozata lett.

Ma kivétel nélkül minden ember érdeklődik az időjárás után. És a rekkenő hőségben a nagyságos asszony, miután elhatározta, hogy holnap kirándulnak, éppen úgy ezzel a kérdéssel fordul férjeurához, mint ahogy a budai kiskocsmák pincére is ezzel a kérdéssel aggodalmaskodik oda a „tulaj”-hoz, miközben fürkésző szemekkel az eget nézi:

— Mi van az ujságban? Szép idő lesz holnap?

A megkérdezett erre előveszi az ujságot és nem a tőzsdejelentést nézi meg legelőször, (Istenem, hol vannak már azok a régi szép idők, mikor hátulról kezdtük olvasni az ujságot) nem pedig a színház-rovatot, hanem a Meteorológiai Intézet jelentését. És ha azt olvassa, hogy

„Erős depresszió, alacsony légnyomás” — akkor lefújja a kirándu-

óra mulva, bármennyire is melegen sütt most a nap, esernyőre lesz szükség.

Míg ellenben, ha azt látja, hogy: „Magas légnyomás, déli légáramlással” — akkor szélesre derül az arca, minden pincért, minden ideit libát és minden uborkasalátát a fedélzetre rendel, mert tudja bizony, hogy estére nagy közönség-invázió lesz a mindinkább csak emelkedő meleg miatt. Ennek a néhány titokzatos szónak mindenki megörvönd, hajrá, nyugodtan lehet kirándulni, csónakázni, strandolni, tovább tart a meleg.

Talán még Lord Rothermere háza felé sem fordulnak most annyian, mint a Magyar Királyi Meteorológiai Intézet budai, vöröstéglás háza felé, ahová mi is ellátogattunk, hogy írásban és képből bemutassuk a Délibáb publikumának a boszorkánykonyhát, ahol az időjárást csinálják. Hát mindenekelőtt be kell vallanunk, hogy sokban csalódtunk már első pillantásra. Hiába kerestünk például százestendősnek is idősebb, kiaszott, pergamenarú vén boszorkányokat, akik nagy katlanok fölé hajolva és varázsigéket mormolva az ördögöt idézik és rendelnek nála szelet, garabonciás diákokkal vihart vagy forróságot — ilyenekre, bárhogy is kutattunk utánuk, nem akadunk. Végig az összes helyiségeken szép fiatal nők hajolnak a műszerek fölé tudásuk és a komplikált munka megkövetelt komolyságával. Megpápaszemes, fehérkabátos professzorok görnyednek az ördögös masinák és a külföldi táviratok fölé, hogy pontosan déli egy órakor kiadhassák a prognózist a nagyközönség számára.

Az egyik nagy ajtó mögül fiatal nő hangja szűrődik ki:

— Halló... igen... Meteorológiai Intézet... a légnyomási helyzet javulást mutat... amennyiben a maximum továbbnyomult... az Azov-tenger fölé és az izlandi depresszió mélységéből vesztett... halló... szétkapcsoltak... nem kérem... igen, igen, mondom tovább... Déli-Európa kivételével a hőmérséklet mindenütt ala-

csony... halló, hogy mehet-e holnap kirándulni szerkesztő úr?... nem... mert a Földközi-tenger vidékén és Közép-Európában igen csapadékos volt az idő... halló... változókéony idő várható... esékely hőemelkedéssel... halló... kész.

Megkérdézem:

— No és mi lesz kérem, ha holnap történetesen ragyogóan süt a nap?

Azt a választ kaptam körülbelül, hogy hát közöttük egyetlen római pápa sem akadt, már pedig a közhit szerint csak ő egyedül csalhatatlan széles e világon. Ők csak a valószínűség alapján jósolhatnak. És a Meteorológiai Intézet időprognózisjelentése nemcsak Budapestre, hanem az ország egész területére vonatkozik.

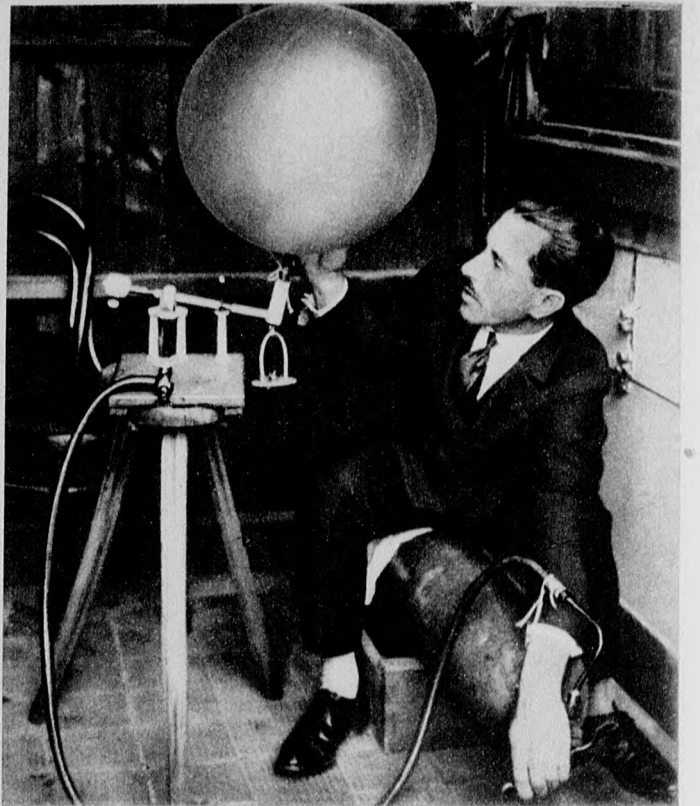
A prognózist különben a következők alapján készítik el:

Reggel és a délelőtt folyamán a világ minden sarkából, főként azonban az európai államok területéről rádióin jelentés érkezik az illető állam aznapi időjárási helyzetéről. Ezeket a híreket a posta rádióosztálya azonnal továbbítja a Meteorológiai Intézetnek, amely térképet készít a helyzetről, valamint az elmúlt napok különböző, a világnak más és más pontjain észlelt légnyomási viszonyairól és azután a valószínűség, valamint a tapasztalat segítségével következtet a legközelebbi huszonnégy óra várható időjárására. Ezeket a prognózist mindig délben egy órakor készítik el, addigra futnak be az összes jelentések és azután a napilapok közvetítésével közlik a nagyközönséggel, illetve a csepeli rádióadóállomás azonnal leadja mindenkinek és ezzel főleg a vidéknek tesz megbecsülhetetlen szolgálatot. Mert így azok, anélkül, hogy az esetleg csak később érkező budapesti napilapokat be kellene várniok, idejekorán értesülnek az időjárás-változásról.

A falak telve száz és száz apró műszerrel, hengeralakúak és korongszerűek, megannyi üveg alatt; mindnek más és más a rendeltetése. Az egyik szelet mér, a másik esőt, a harmadik földrengést jelez. A szabadban kinn a kertben vagy az udvaron, ugyancsak egész műszerhadserég. Ezek csak a budapesti időjárást figyelik és regisztrálják hajszálpontosan a pesti esőt, a pesti szelet és a pesti napfényt. Külön lakosztályban vannak, elsötétített termekben a barometerek. Egy, kettő, tíz, tizenöt. Mind egymás mellett. Egymást ellenőrzik, mert hátha a szomszéd téved vagy egy ezred millimétert. Nagy dolog az itt, kérem. A barometerek a légnyomás nagyságáról tudósítanak és ezzel a napi prognózis megállapíthatóságának szinte legfontosabb segédeszközei.

A hatalmas kert nagy zöld fái alatt is ácsorognak különböző alakú és formájú gépezetek titokzatos rendeltetéssel. Itt vannak a pontos skálával ellátott esőgyűjtő medencék, a csapadékmérő edények, amelyek az eső nagyságának megállapításához segítenek hozzá. A kertben vannak még a különböző hőmérők és nedvesség-mérő szerkezetek, amelyek a közeledő esőt jósolják meg.

Felmegyünk a Meteorológiai Intézet híres tornyába is, ahova rengeteg lép-

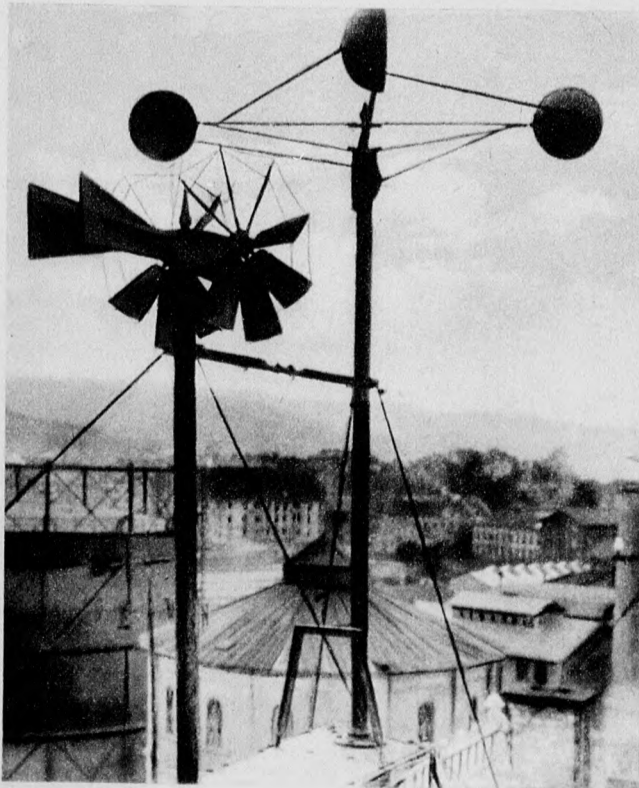
Tóth Lajos tanár meglöti a szél- és légsúlymérő Pilot-ballont

cső vezet és ahol a legfontosabb műszert: Robinson urat őrzik. Mert ez a becéző neve a szélkeréknek, a Meteorológiai Intézet komplikált szerkezetű szélkakasának. Hogy miért hívják így, azt nem örökölték meg az intézet annaleséi, nem tudja senki. Biztosan valami mókáskedvű időjós fogta rá jó régen és azóta rajta ragadt ez a furesa név. Robinson úrnak különben négy karja van és állandóan forog a tengelye körül. Ha Robinson úr történetesen fellépne a képviselőválasztáson, én bizony nem szavaznék rá. Állandóan úgy forog, ahogy a szél fúj. Ezeket a forgásait azután egy vele szoros kapcsolatban álló másik műszer megszámlolja és grafikonra írja. És Robinson úr tapasztalatai döntik el azután végképp a prognózist.

Végül még az előzékeny meteorológusok megmagyarázták a Délibáb olvasóközönségének a jelentéseikben előforduló gyakoribb szakkifejezéseket is. Ime:

Depresszió = esőt jelent. Jó lesz esernyőt vinni. Magas légnyomás = nyugodtan mehet sétálni. Jó idő. Erős depresszió = hűvös idő. Még erősebb depresszió = bunda. Alacsony légnyomás = kirándulást sürgősen lefűjni, rossz idő lesz hamarosan. Alvonuló depresszió, magas légnyomás, déli légáramlással = sürgős nyaralás, gyorsan vonatra ülni, hosszantartó meleg, napos idő.

Eddig tart a magyarázat. Ezentúl tehát ha másnapra jó időt óhajtunk, összes kívánságainkat Robinson úrhoz kell adresszálni. Megtalálható minden nap és minden éjjel a Meteorológiai Intézet tetején.

Szélmérő-készülékek. A kanálalakú a „Robinson”-sebességmérő, a vilortaalakú pedig a „Salleron”-irányjelző

Marcell György főmeteorológus jelrekeszi a Pilot-ballont

Színészek otthon

Somogyi Nuszi az ágyában reggelizik

Somogyi Nuszi a vitrinje előtt

AKI A GYERTYÁT IS MEGESZI

A bűvész minekután már egynéhány mutatvánnyal szórakoztatta publikumát, hirtelen bejelent, hogy nagyon megéhezett. Ezt olyan panaszos hangon mondja, hogy mindig akad a közönség között valaki, ha más nem, akkor a bűvész segít, aki felszól, hogyha olyan híres bűvész, akkor segítsen magán és varácsoljon elő magának valami finom enniivalót.

A bűvész azt válaszolja, hogy az ötlet nem is olyan rossz, de különben számára a feladat egyszerűbb, mint gondolják. Ezzel felkapja az asztalon levő gyertyatartót, amelyben egész szál gyertya van. Maga elé állítja a gyertyát, gyufát vesz elő, meggyújt egy szálát és azzal lángalobbanítja a tartóban levő gyertyát.

— Ime hölgyeim és uraim. Itt ez a szép fehér gyertyaszál. En éhes vagyok

és önök közül valaki azt ajánlotta, hogy varácsoljak elő magamnak valami enniivalót. No lám, itt van ez a kitűnő gyertya — nincs is szükségem arra, hogy szolgálatkés szellemeimet fölöslegesen fárasszam. Gyertyát fogok enni, mert az eszközök szerint nem létezik ízletesebb és táplálóbb étel, mint a fagygyertya.

Igy beszél a bűvész és azután elfújja a gyertya lángját. A gyertyát kivesszi a tartóból és azt a részét, amely néhány pillanattal előbb még lánggal lobogott a szájához közelíti. Először óvatosan egészen kis darabkát harap belőle, mint aki nem egészen bizonyos a dolgában, hogy csakugyan képes lesz is lenyelni a különös táplálékot. A közönség kacagása is elesenedett, fogja a gyertyát és átnyújtja a nézőknek, hogy vizsgálják meg, miszerint nincs

vész, aki úgy látszik nem volt előkészülve arra, hogy ételműt kell elővarácsolni és most, hogy ne leplezze le önmagát, kinyújtan a gyertyát eszi meg.

Annál nagyobb a csodálkozás akkor, midőn az első apró bizonytalan falat és kóstolgatás után a bűvész arca felderül és most már jóízűen nagyobb darabot harap le a gyertyából és szinte élvezettel falja azt. Mikor a bűvész ezt a második nagyobb darabot is leharapta a gyertyából, a megmaradt részt visszahelyezi a tartóba, gyufát vesz elő és újra meggyújtja a gyertyát.

Mikor elkészült az evéssel és a közönség kacagása is elesenedett, fogja a gyertyát és átnyújtja a nézőknek, hogy vizsgálják meg, miszerint nincs

semmiféle turpisság a dologban és valóban közönséges gyertyát fogyasztott el jóízűen az előbb.

A mutatvány magyarázata a következő: A gyertyaszálát előre el kell készíteni a mutatvány céljaira, mégpedig olyan módon, hogy az alsó része, amellyel a tartóba erősítve áll, valódi gyertya, míg a felső harmadrésze, pontosan a gyertya vastagságának megfelelő gömbölyűre faragott almából készült. Ezt a gömbölyűre faragott almát egy apró, vékony faszálkával kell az igazi gyertyadarabhoz erősíteni. Az almadarab közepére felül, ahol a gyertya bele szokott kiállni, szépen egyenesre vágott dióbelet tűzünk. Mentől olajosabb a dióbel, annál alkalmasabb erre, mert annál könnyebben lobbant lángra, amikor a mutatvány kezdetén meggyújtjuk.

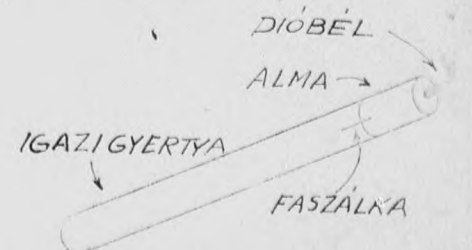
Természetesen a bűvész a gyertyaszálnak ebből a végéből harap le egy darabkát, amikor rákerül a sor. Majd később leharapja egészen addig a részig, ahol az igazi gyertya kezdődik. Ekkor kell eltüntetni azt a vékony faszálkát, amellyel az almából készült darabkát a gyertyához erősítettük.

Ha már leették a preparált részt, akkor a megmaradt gyertyát a tartóba helyezzük és újra meggyújtjuk. Ez alkalommal természetesen az igazi gyertya kanócat lobbantjuk lángra, amely művelet ezután néhány másodperc alatt még a nyomát is eltünteti annak, hogy a gyertya preparálva volt és akkor bátran a nézők kezébe adhatjuk megvizsgálás, ellenőrzés céljából.

Ez a mutatvány, amint látható, csupán egy kis kezűgyességet kíván, amellyel a gyertyát preparáljuk. Egyébként nem annyira bűvész mutatvány, mint egy kis frappáns intermezzo, amely kellemes változatosságot képez több másfajta produkció között.

Az éhes bűvész jóízűen falatozza az imént még lánggal égő gyertyát

RÉMÜLET A FILMEN

Megelevenednek a középkor borzalmait, Torquemada Tamás főinkvizitor legszebb napjai!... A templom előtt, a kereszten, a nyakánál fogva láncsal felakasztva utolsó hőrög az

jének is szokták őt nevezni, mert már sok borzalmas képet készített. Az amerikai filmgyárosok értik a mesterségüket. Tudják, hogy nemesak a közönség nevetőidegeire kell hatni,

Haláljélelem, Henry King rendezésében

áldozat. A szomszédos várfalon ujjong a tömeg, tetszik neki a borzalmas látvány — óh, az emberek mindig kegyetlenek voltak! Azután füstbe borul minden és az eretnek megszenesedett holttestét látni csak.

Mi volt ez?

A pokol melyik ördöge találta ki ezeket a borzalmakat? Ki izgatta az üvöltő tömeget, ki gyújtotta meg a máglyát?

Aki ezt mind csinálta, az nagyon megsértődne azon, ha pokolbeli ördögnek neveznék őt. Nem ördög, hanem csak ember.

Henry King-nek hívják és filmrendező Hollywoodban. A borzalmak rendező-

hanem azokra az idegekre is, amelyek a borzalmas érzést felidézik. Amerika ma már sok rémületet szállít a mozi-lepedőnek. Torquemada Tamás főinkvizitor úr tanulni járhatott volna egy-egy amerikai filmrendezőhöz. És mennyire csodálkozott volna a főinkvizitor, ha látta volna, hogy egy-egy borzalmas felvétel után az áldozat nyugodtan leszáll a vérpadról, a keresztfáról és a bitófáról, nyugodtan rágyújt egy cigarettára, mintha nem történt volna semmi sem. Leveszi a véres inget, letörli gyakáról a véres stráfot, civilbe öltözik és hazamegy családjá körébe, hogy azután délután ismét bejőjön a filmgyárba

Lon Chaney megrémíti Johnny Arthurt

Conrad Nagel megrémül a haláltól

és esetleg ismét meghaljon borzalmas kínokkal, ha ezt a mindenható szcenárium előírja. De nem irigyléseméltó azoknak a filmszínészeknek a helyzete, akiknek az a hivatásuk, hogy rémületet idézzenek fel... Szegény Lon Chaney! Nem tehet egy egyes lépést sem. Vagy a pokol minden ördögére rosszaságának kell visszatükröződnie az arcán, vagy pedig sántának kell lennie, vagy démoninak, csak azért, hogy rémületet idézzen elő a mélyen tisztelt közönség soráiban.

Vagy Conrad Nagel sorsa sem irigyléseméltó! Tessék elképzelni, hogy hányszor kellett megrémülnie egy elhunyt nő miatt, mint ezt a mellékelt ábra mutatja. És mennyi fáradságába került a rendezőnek, amíg a többi szereplő arcára is rémületet varázsolt... Nem egyszerű dolog rémületet kelteni, mosolyra fakasztani sokkal könnyebb...

Olive Borden is egyszerűen tudja megjátszani a rémületet, hiszen ő minden filmen megrémül egy kicsit. De már megszokta. Nála csak a közönség rémül meg jobban...

Lionel Barrymore egy szerepében olyan hatást ért el, hogy a közönségnek valósággal végigfutott a hideg a hátán. Verne Gyula egy regényéből készült filmjén lehet látni ezt a rémült alakot, aki szinte felkiált a borzalmas látványra...

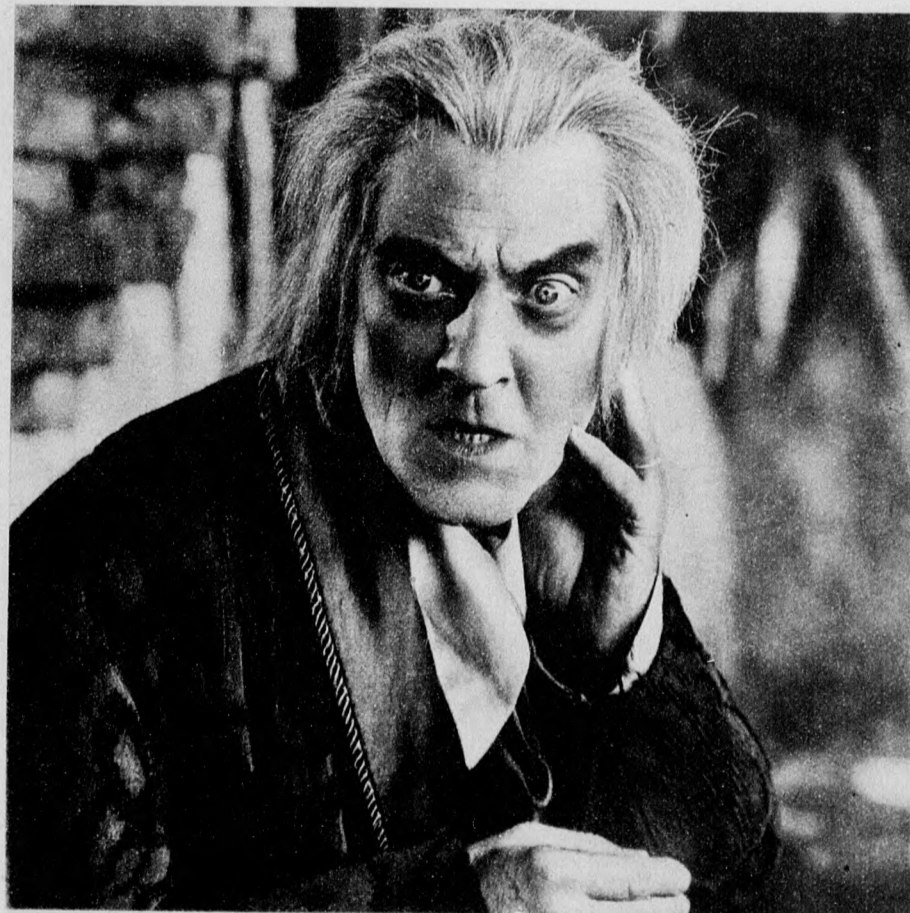
És nem kevésbé ijednek meg Pola Negri és James Holl, amikor a Hotel Imperiálban Tabakovicsot, a kémét meggyilkolták. A tekintetükben ott van a szorult emberek minden riadt-sága. Ennek a jelenetnek igen nagy hatása volt a nézőközönségre...

A rémülethez mindig két dolog kell. Valaki, aki megrémül és valaki vagy valami, ami ezt a rémületet előidézi. A legtöbb filmen a szereplők a saját lelkiismeretük szavára rémülnek meg. Most már a színésztől és a rendezőtől függ, hogy át tudják-e vinni ezt a rémületet a közönségre is. A mozi-közönség szeret rémüldözni, talán a nevetésnél is jobban szeretik a rémületet. De hogy a hatás teljes legyen, ahhoz nagyon jó rendező kell, aki számol a közönség pszichológiájával. Ha ezzel nem számol a rendező, akkor nagyon gyakran a rémület helyébe kacagás lép. Ha ma megnézünk egy régi filmet, amely tíz-tizenöt esztendővel ezelőtt készült, akkor egyáltalában nem rémülünk meg egy olyan jelenetnél, amellyel a rendező rémületet akart kelteni. Ellenkezőleg, nevetni fogunk. Minden korban más és más az, ami a rémületet kiváltja. A rémületre ugyanazok a tömegpszichológiai szabályok mértékadók, mint a kedélyre, vidámságra.

Minden a világon relatív, csak egy pozitív van, a halál.

A halállal minden korok minden rendezője könnyen rémületet kelthet. Hiszen a halál, Néró császár kegyetlenkedései és Torquemada rémítetlei óta nem változott semmit sem...

Ne rémüljünk meg túlságosan a moziban. A szegény filmstatiszták egyéni sorsa sokkal borzalmasabb, mint az a tény, hogy a filmen esetleg felakasztják vagy megkorbácsolják őket. A filmkorbácsolás nem fáj a nyomorgó statisztának. Az élet, a való élet sokkal jobban fáj nekik.

Lionel Barrymore rémülete

Búcsú a Tabántól

Elvégeztetett tehát... A főváros urai meghozták a döntést: A Tabánnak el kell tűnnie! És bizony, egyik hét múlva kiürülnek az öreg tabáni

A Gellérthegy északi oldalán, az ódon Rácfürdőnél a legrégebbi a Tabán, ha ugyan lehet megkülönböztetést tenni a sok régi fal között. A há-

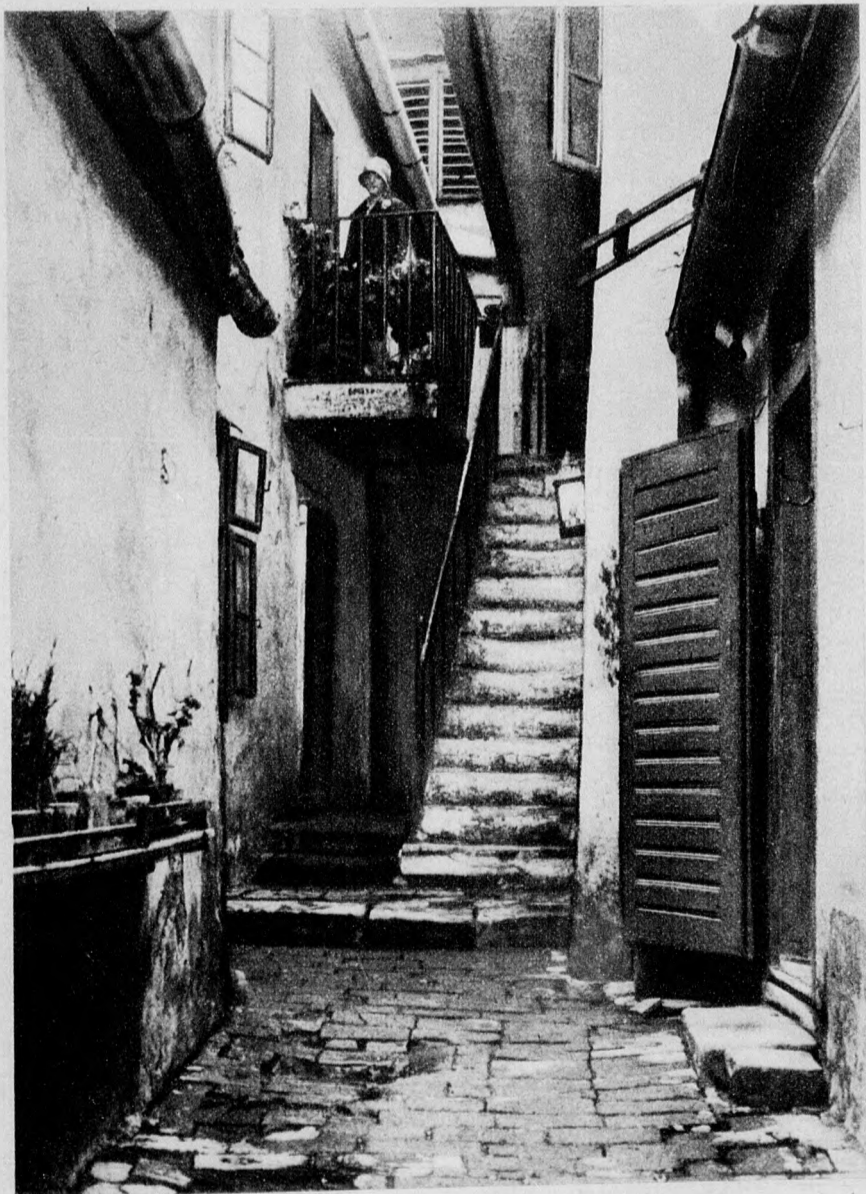
Pedig nem ők süllyedtek le, hanem a város nőtt a fejük fölé

viskók s megkezdődik a rombolás, hogy helyet adjon az új városrésznek, a modern Tabánnak...

De mielőtt még felhangzik az első csákányütés az első ház falán, tegyük egy rövid sétát a halálra ítélt, öreg falak között, ahonnan annyi szerelmes sóhaj szállt fel az égbe.

zak itt szinte belemerültek a földbe, s csak törött ablak-szemükkel bámulnak fel a magas uccára, amely fenn van valahol a háztető tájékán. Pedig nem ők süllyedtek le, hanem a város nőtt a fejük fölé.

Menjünk csak be egy ilyen öreg tabáni házba. Az uccáról pár lépcső

Tipikus tabáni udvar

lefelé a nagy boltíves kapuhoz. A hatalmas fakapun piciny ajtó. Így juthatunk az udvarba, akárcsak egy falusi házba. Az udvar földes — alig egy-két helyen kövezett — s rajta, mint szétszórt papírdarabok a tegnapi eső pocsolyái fehérlenek. Az udvar egyik sarkában fölírás: „Ház-mester”. Bekopogunk. Öreg anyóka nyit ajtót. Jóleső örömmel nézünk rá, mert itt így szép ez, az öreg világban, ha nincs fiatal, csak öreg, csak a múlt.

Elmondjuk neki, hogy meg akarjuk nézni a Tabánt, utoljára, mielőtt meghal.

Kedvesen bólint, mintha olyan természetes volna, hogy éppen ebben a házban akarunk elbúcsúzni a Tabántól és megindul az udvaron. A ház hátsó része üresen mered a levegőbe, csak kis oszlopmaradékok állnak ki a földből, mintegy mementóul: valaha itt fal volt!

— Összerombolták a magyar ágyúk — mondja az anyóka mosolyogva. Mi ránézünk csodálkozva:

— A magyar ágyúk?...
— Azok... Negyvennyolcban, mikor az osztrákokat kivetkét innen.

Elmosolyodtunk. Milyen boldog. Ő még itt tart, neki még ez szenzáció! De az öreg anyókanak, úgy látszik, még van mutatnivalója, mert elindul visszafelé és sűrűn hátranézve hívogat. Rozoga vasracsajtót nyit ki és meglepő frissességgel lépdél lefelé a pincébe. Utána megyünk. Kinyitja az egyik kamrát és a fa-meg szent-törmelékek között rámutat egy vasgolyóra.

— Ágyúgolyó — mondja halkan. — Nem robbant fel a bombázáskor és ide rejtettük, hogy el ne vigyék tőlünk. Azóta itt van...

Meghatva nézzük ez ócska relikviát. Hátha itt így ragaszkodnak a mult-hoz, mi lesz a kiköltözéskor? Hogy fognak ezek elmenni innen? Hogy tudnak majd elszakadni a multtól, mikor ezzel az életüktől szakadnak el? Megkockoztatjuk a kérdést:

— És mi lesz, nénike, ha el kell menni? Megáll, aztán int, hogy menjünk utána. Fönn, az udvaron benyit egy ajtón.

Sápadt lámpafénynél, kis asztalkája mellett ül egy öreg cipész. Az anyóka elmondja neki, mi járatban vagyunk.

Az öreg suszter leveszi az ókuláréját, aztán nagykomolyan nyilatkozni kezd:

— A napokban odafönről (A város-háza!) tudtukra adták, hogy most már el kell mennünk, mi már tudtuk azt előre, kérem alássan, tudtuk, hogy meg vannak számlálva a napjaink. hát nem zúgolódtunk, mert úgyis hiába. De azért fölmentünk tegnap vagy harmincan az urakhoz egy alázatos kérvénnyel. Ebben a kérvényben benne volt, hogy

BERETVÁS PASZTILLÁT

azért rendelik az összes bel- és külföldi klinikákon, mert a legmaka-csabb (krónikus) fej-fájást is elmulasztja. A szív-működést nem alterálja. Nem okoz fejfájást. Hosszabb használat után sem rontja a gyomrot

KÉSZITI:

BERETVÁS TAMÁS
GYÓGYSZERÉSZ
KISPESTEN

NAPONTA PÓSTÁN SZÉTKÜLDÉS
RENDELÉSNEEL HIVATKOZZÉK DÉLIBÁBRA

egy: ha csak lehet, egymás közelébe helyezzenek bennünket, mert ha annyi évig együtt voltunk, most nehézen lenne az elválás;

kellő: ne legyen az új lakásunkban se vízvezeték, se villany, mert mi megvoltunk eddig is anélkül, hát most öreg napjainkban nem fogunk megszokni vele.

Most hirtelen fölpatanva, ráüt az asztalra.

— És, kérem, erre azt mondták, hogy ezt nem lehet. A városi lakásokban egymás mellett lakhatunk majd-nem mindnyájan, de vízvezeték meg villany az kell... Ők tudják, hogy nekünk mi kell (mikor mi megmondtuk, hogy abból nem kérünk).

Es olyan méregbe jön, hogy még akkor is morog, amikor rég elbúcsúztunk tőle is, meg a nénikétől is.

Odakünn ekkorára már feljött a hold. A pislákoló uccai lámpák körül szédült lepkeseregek cikáztak, a házak közt, ahová nem ért semmi fény, összebújt fiatalok búcsúztak a nyártól — vagy talán egymástól. Az ablaktáblákat mindenütt becsukták; — este nyolc óra — itt már éjszaka van.

Még csak egy pár nap és mindenek vége. Ledőlnek az öreg falak és elköltöznek az öreg lakók, oda, ahol azért is van villany és azért is van vízvezeték... Itt meg, egy-két röpké év és karesú házak, síma pázsitos kertek lesznek; modern, új Tabán, ahol az ifjúság fog kacagni, az új, szebb magyar jövő felé...

Esle nyolc óra — itt már éjszaka van

A motor Szerelmesei

Gyakran felváltották őt a volánnál

James Trull milliomas volt és a milvauei automobilklub tiszteletbeli elnöke. Komoly, száraz úriember, talán huszonöt éves, akit a nők egyáltalában nem érdekeltek, csak az automobil kötötte le a figyelmét.

— Ez a James az automobiljaiba szerelmes — mondta Hall szenátor a klubban. Hall nagybácsija volt a fiatal milliárdosnak és életének egyik főcélja az volt, hogy Jamesnek megfelelő asszonyt keressen. Hall barátjával, Clyton igazgatóval beszélgetett éppen a klubban. Clyton kopasz úriember volt, aki minden idejét kis unokahugánál, Lonánál töltötte. És a klubban nem tudott egyébről beszélni, mint a szépséges Lona viselt dolgairól.

— Sajnálom nagyon az unokahugom — mondta Hallnak.

— Miért?

— Nem tudom férjhez adni. Meghal az autósportért és nem érdekli senki sem a világon!

— Nagyszerű! — kiáltotta Hall.

— Mi van ezen nagyszerű? — kérdezte Clyton.

— Hiszen meséltem magának, igazgató úr, James Trullról, akinek nagybácsija vagyok! Őt nem érdekli egyéb, mint az automobil. Nem vagyok képes felkelteni az érdeklődését egy lány iránt, holott nagyon szeretném, ha megnősülne. Nem való neki ez a magános életmód. Dúsgazdag...

— Az én hugom is nagyon gazdag...

A két öreg szeme összevillant.

Lelki szemeik előtt már megjelent a fiatal pár: James Trull és Lona. A két öreg együtt ment haza. Mind-egyik kitérte a szívét.

— Hogy lehetne összehozni ezt a két drága autóbólondot? — ez volt most minden gondjuk.

— Megvan! — kiáltotta Clyton és a homlokára csapott.

Másnap a lapok sportrovatában tudósítás jelent meg, hogy Clyton igazgató tízezer dolláros díjat tűzött ki annak, aki az európai hollandiai Antwerpenből kiindulva először éri el hathengeres amerikai automobilon a Rivierát.

A pályázat feltételei a következők voltak:

1. A versenyzők csak amerikai és milvauei illetőségűek lehetnek.
2. Ha a versenyző férfi, akkor csak 25 éves lehet, ha nő, akkor csak 20 éves.
3. A versenyzők csak barnák lehetnek.
4. A versenyzők nem lehetnek házasságban.
5. A versenyzőknek együtt kell megtenniük a hajóutat Amerikából Európába. Más versenyszabály nem volt.

James Trull is olvasta a különös pályázatot. Láta, hogy személyi adatai egyeznek a feltételekkel.

— Résztveszek a versenyen! — mondta, miután olyan sportember volt, aki egy alkalmat sem mulaszt el, hogy tudását megmutassa.

És azonnal elküldte nevezését a versenyre.

Lona is olvasta a versenyszabályokat. Nagybácsija, Clyton éppen nála volt ekkor.

— Szép tőled, nagybácsi — mondta, — hogy díjat tűzöl ki az automobilizmus fellendítésére. És miután én 20 éves vagyok, barna és hajadon, én is résztveszek a versenyen.

— Ez ellen nincsen semmi kifogásom — mondta az öreg — és már látta ismét az új párt, messze, messze a ködben...

A versenyre csak ketten neveztek be. Az egyik James Trull, huszonöt éves, nőtlen sportember, milvauei lakos.

A másik Lona Clyton, húszéves, hajadon, milvauei lakos, sportlady.

És amikor Hall szenátor és Clyton igazgató másnap ismét találkoztak a klubban, megölelték egymást.

— Azt hiszem, az ötlet nagyon jó volt! — mondta Clyton.

— Kitűnő! — mondta a szenátor. Azután szivarra gyújtottak az öregek és ábrándosan, könnyes szemmel néztek a füstbe.

Nem részletezzük az amsterdami hajóutat. Az elsőosztályú fedélzeten egy kis társaság szokott együtt lenni. A szenátor, az igazgató, Lona és James Trull.

Az öregek kétségbeesetten látták, hogy a fiatalok nem is törődnek egymással. Mintha azt sem vennék tudomásul egymásról, hogy a világon vannak.

— Talán nem is sikerül a tervünk — mondta Clyton.

— A maga ötlete volt — mondta Hall.

— Az enyém?

— Igen, a magáé!

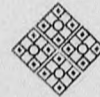
És az öregek majdnem összevesztek azon, hogy kié volt ez a rossz ötlet...

A startnál ott voltak az öregek is. Mivel a leány autója könnyebb volt, úgy döntöttek, hogy a két bácsi a lány autójába ül. Ez meg is történt és nyilsebesen rohant a két autó a jölgondozott holland utakon. Lona komornája előreutazott vonaton a Rivierára, hogy fogadhassa úrnőjét.

A leg-
jobb és
legszebb
könyv és a leg-
nagyobb és legtökéletesebb
karácsonyi meglepetés lesz

A PESTI HIRLAP 1928. ÉVI NAGY NAPTÁRA

Méltó követője az országos szenzációt keltett tavalyi Naptárnak és az ideai Kincsháznak. Minden ház dísze, minden család büszkesége lesz. Kötetnyi regénynél érdekesebb, minden lexikonnál frissebb és tartalmasabb. Olvasnivalóinak gazdagsága, kiállításának pompája igaz gyönyörűség.

Ehhez az összehasonlíthatatlanul gazdag és vaskos díszműhöz kizárólag a PESTI HIRLAP előfizetői juthatnak hozzá karácsonyra.

A két automobil egymásután rohant a cél felé. Párizsig Trull vezetett sok kilométerrel. A két nagybácsi mindenáron azt szerette volna, ha Lona viszi el a pálmát. Ezért mindent elkövettek, hogy a lány nyerje meg a versenyt, gyakran felváltották őt a volánnál.

És újabb húszórát vészt rohanás után már látszott a messzeségben a montekarlói kaszinó aranyos tornya.

A két automobil egyszerre érkezett célhoz. A nagybácsi megelégedetten dörzsölték kezüket. De meglepődtek, amikor látták, hogy James csak főbiccentéssel köszönti a leányt, azután a szállodába ment. És Lona egy másik szállóba ment. Nem törődtek egymással. Clyton savanyú arccal felezte meg a díjat a két nyertes között.

Azután a két öreg visszavonult a szállóba. Sakkoztak.

A szobalány is szabadnapot kapott a győzelem öröme. Szépen felöltözött és lement a strandra. Irígykedve nézte a hancurozó fiatalokat és talán éppen Jimmi-re gondolt, akit Milkauve-ban hagyott, amikor egyszerre a földbe gyökeredett a lába.

Egy autó mögé húzódva, színes napernyő alatt Trull és Lona ültek a homokban, fűrdőruhában és kedélyesen beszélgettek.

Az öregurak ezalatt dühösen sakkoztak.

— Nos, ez nem sikerült — mondta a szenátor.

— Az ön ötlete volt — mondta az igazgató...

És majdnem összevesztek ismét azon, hogy kinek az ötlete volt...

Már-már tettelegességre került a sor, amikor a szobalány lélekszakadva jött jelenteni, hogy lent a strandon a legnagyobb békességben és egyetértésben ülnek egymás mellett James Trull és Lona. A két öreg lerohant a strandra. És nem akartak hinni a szemüknek, amikor látták, hogy James hosszan, forrón megcsókolja a lányt.

— Mi ez? — kérdezte Clyton. — Mit csináltok itt?

— Semmit — mondta egyszerűen James.

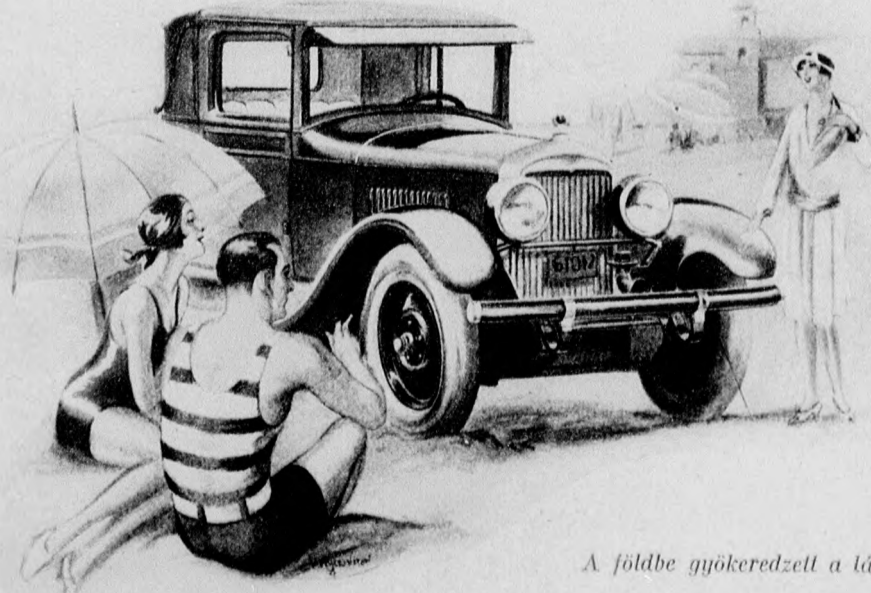
— De ez a csók!

— Hát csak megcsókolhatom a menyasszonyomat!

— A menyasszonyod?

— Igen, bácsi. Már hat hónapja. De nem árultuk el, hogy nagyobb legyen a meglepetés... Nektek akartunk meglepetést szerezni...

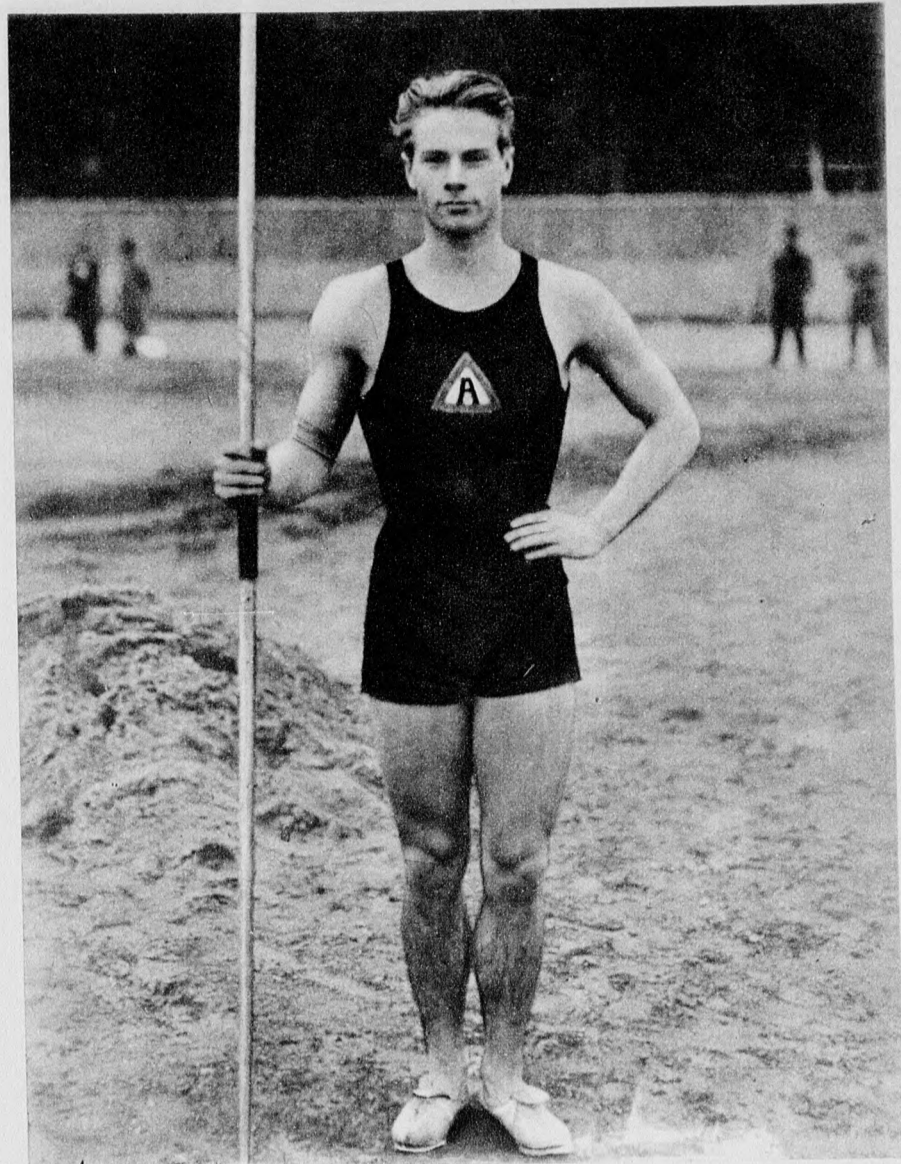
És mondanunk sem kell, hogy a két nagybácsi egyáltalában nem haragudott a meglepetés miatt...

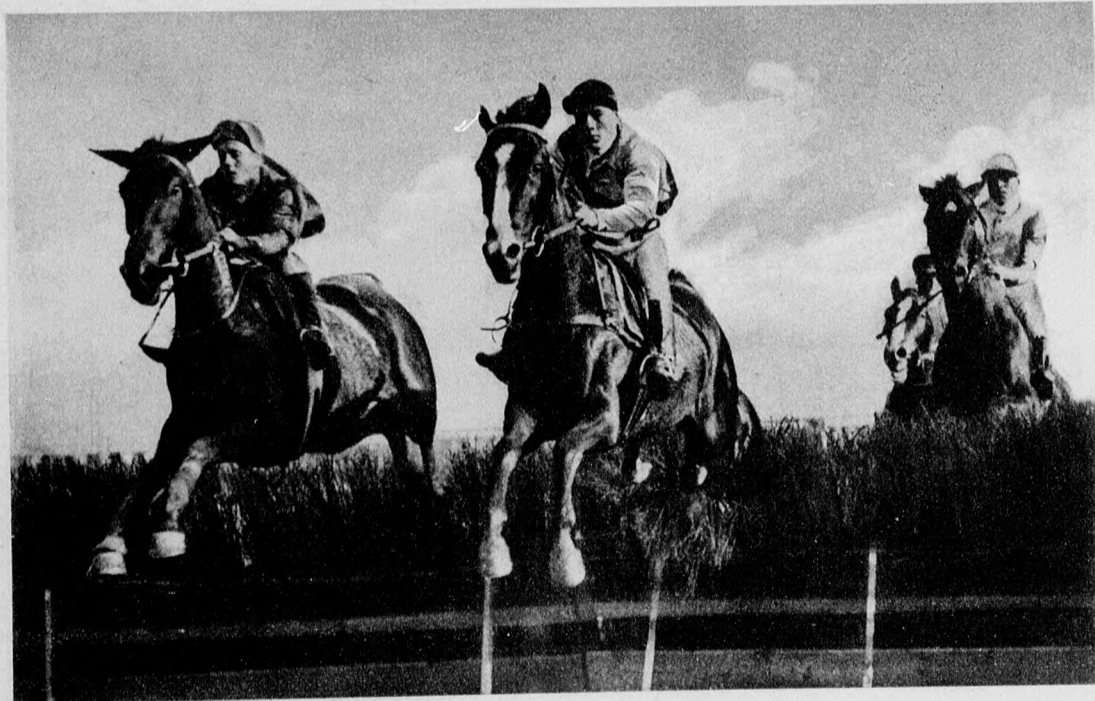
A földbe gyökeredett a lába

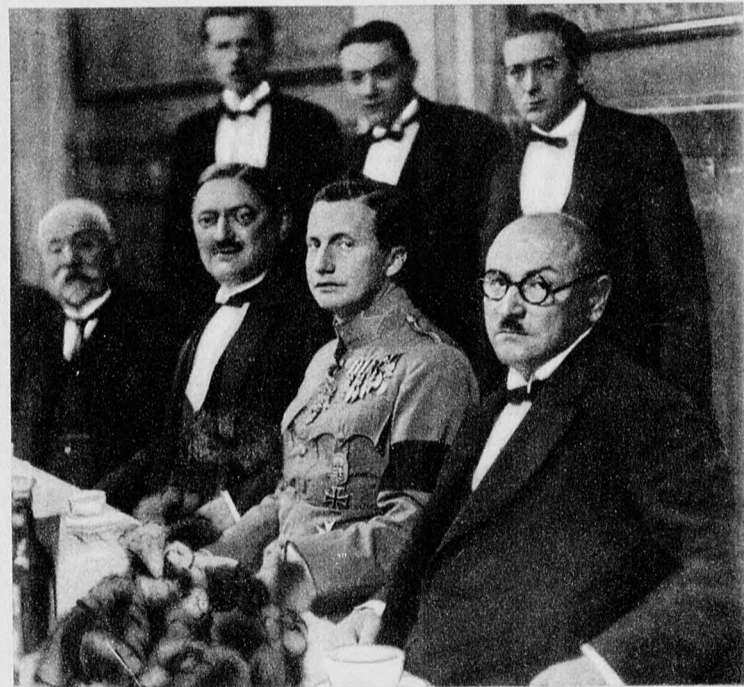
Mori olasz sprinter, 32,2 mp. alatt kerekezett 500 métert és ezzel világrekordot döntött

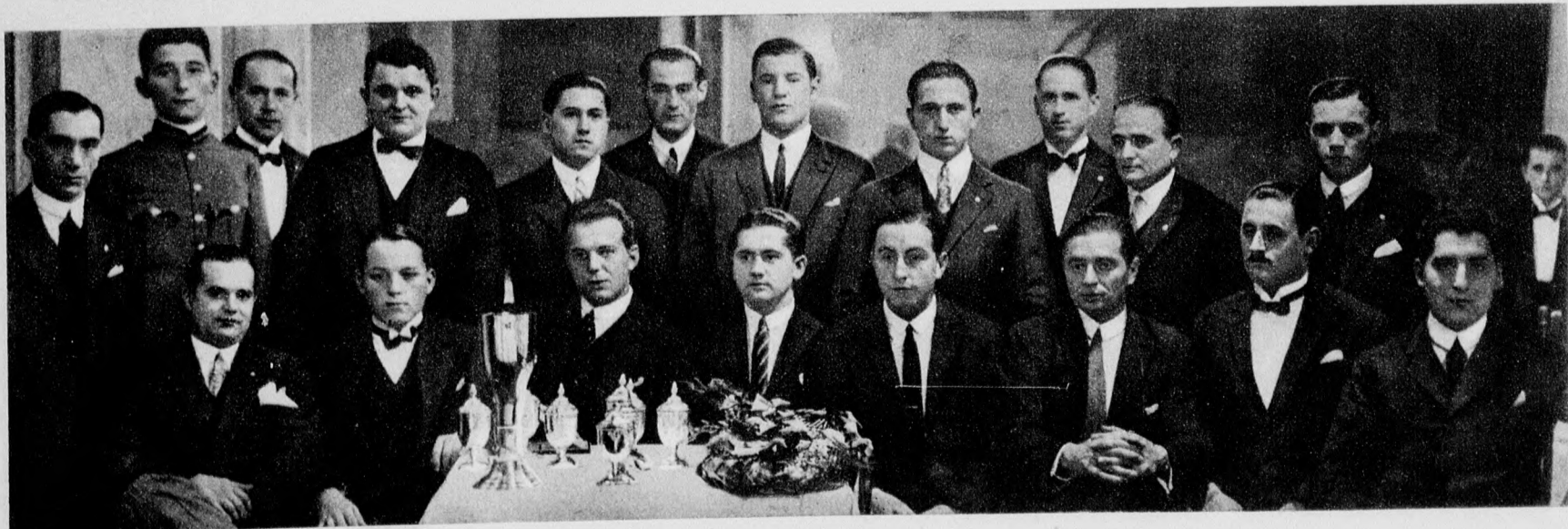
Pentilla finn atléta, 66,62 m. dobásával új gerelydobó világrekordot állított fel

Az Akadékos-gátverseny egy jelenete. Középen Midas (lov. Papp) a győztes

Rákosi Jenő, Karaffiáth Jenő dr., József Ferenc főherceg és Purébl tanácsnok a MUSz bankettjén

Az Európabajnok vízipólócsapat tagjai és a bolognai válogatott úszók a tiszteletükre rendezett banketten (Pobuda felv.)

Sabaria—Ferenéváros 3:1 (0:1). Weinhardt véd

Hungária—III. kerületi FC 3:1 (0:0). Korner, a Hungária ellen

Hungler-Stoffián párharca a labdáért

Fehér ártalmatlanná teszi Horváth lövését, a háttérben Lengyel és Kocsis (Pobuda felv.)

Lovaspóló a Vérmezőn: Jelenetek a rendkívül érdekes játék bemutatómérkőzéséről (Harsányi felv.)

A LABDAJÁTÉKOK TÖRTÉNETE

Messze az őskorba vezetne vissza annak a kutatásnak a fonala, amely azt tűzné ki céljául, hogy a labdajátékok történetét feltárja. Messze a multba vezetne vissza ez a kutatás

a tennisz őscire ismerhetünk. A vadabb természetű szórakozásokért hevülő rómaiak már a harciasabb és veszedelmesebb Haspartum-ért lelkesedtek. Ezt a játékot a két csapatra oszlott ellen-

A tennisz játék őse. Illusztráció Comenius Ámos János Lőcsén megjelent könyvéből

anélkül, hogy sikerülhetne biztonsággal megállapítani, mikor keletkezett a labdajátékok szokása, mert bizonyos, hogy már a történelem előtti korszakban labdával játszott az ősembercsemete, sőt valószínű az is, hogy még nem is volt ember az ember, amikor fiatalja már örömet lelte mindenféle gömbölyű tárgyakkal, főleg gömbölyű kődarabokkal való eljátszadásban. Ezt a feltevést megerősíti az a tény, hogy mindenféle, az embernél alacsonyabb állatfajnál, a kutya- és macskaféléknél, különösen pedig a majmoknál tapasztalhatjuk, hogy a fiatalabbja a legpajkosabb gyermeket is megszügyenítő vidámsággal és kintartással szórakozik el, ha valami gömbölyű, könnyen guruló játék birtokába jut.

A labdajátékok nyomát már a legrégibb cölöpépítmények, ősemberi barlanglakások és a kőkorszakból származó sírleletek fetársánál is megtalálták az archeológusok. Igaz, maga a játékszer még rendesen igen primitív — egy-egy a természet szeszélyéből szabályosan gömbölyű vagy mesterségesen gömbölyűre koptatott kődarab vagy később durván megformált és kiegészített agyaggömb. Ezeket a primitív játékszereket — amelyekhez a kőkorszak gyermekei éppen úgy ragaszkodtak, mint manapság a rugalmas gumilabdához — főleg gyermeksírok feltársánál hozták napvilágra.

Az ókor népei, amint erről feljegyzések és képes ábrázolatok tanuskodnak, nagy hívei voltak a különféle labdajátékoknak, amelyekben nem egy mai divatos labdajáték őscire ismerhetünk. Természetesen, mint minden téren, itt is haladás mutatkozik és pedig részben magát a labdát tökéletesítették, amennyiben könnyebb, rugalmasabb és így kevesebb veszéllyel fenyegető anyagból állították elő, részben már nem elégedtek meg az ide-oda gurítással és a magasba vagy távolba való hajítással, mint a labdajátékok legkezdetlegesebb formáival, hanem rendszeren többen álltak össze és bizonyos szabályok szerint hódoltak a labdajáték örömeinek és ezzel megalkották az első társasjátékokat. Már régi asszír és egyiptomi feliratokon, kőbe vésett figurákon nyomát leljük annak, hogy a labdajáték érdekességének növelésére labdaverőket és ütőket is használtak, amelyek segítségével sokkal távolabba tudták elhajítani a gömbölyű és bizonyos mértékben már rugalmas labdákat. Különösen kedvelt játékok voltak az apporaxis és az episkyros, amelyekben a mai krikett és

elek egy felfűjt vagy homokkal megtöltött marhahólyagból készült labdával játszották és a cél az volt, hogy ezt a labdát akármilyen úton-módon az ellenfél térfelén megjelölt vonalig eljuttassák.

A rómaiaktól tanulták el azután a leigázott népek a kultúra egyéb vívmányaival együtt a haspartum szabályait is. Am érdekes, míg a népvándorlás viharos korszakában az egyéb

kultúrvívmányok meglehetősen feledésbe mentek, a haspartum gyökeret vert, sőt továbbfejlődött és Itáliában, Franciaországban és Angliában szinte egymással párhuzamosan kialakult, kifejlődött egy-egy olyan labdajáték, amelyben az említett nemzetek a futball közvetlen őst vélik felismerni. Hogy melyik országban keletkezett a mai futball közvetlen őse, azt a kérdést bajos eldönteni, de tény az, hogy a középkorban ezeknek a labdajátékoknak a szenvedélye annyira elterjedt, hogy a hatóságok többször kénytelenek voltak szigorú rendeleteket hozni ellene és többször halálbüntetés terhe alatt is eltiltani üzésüket. A játékot ekkor már többnyire szénával vagy szalmával kitömött nehéz bőrlabdákkal játszották és egész faluk, egyházközségek résztvettek bennük, a cél pedig az volt, hogy a súlyos bőrlabdát erővel vagy csellel a szomszéd községbe vagy az ellenfél templomának kapujába juttassák el. Különösen Olaszországban öltött olyan mérvet ezen labdajátékok népszerűsége, hogy a régi krónikák tanúsága szerint VII. Kelemen, X. Leó, VII. Urbán pápák is személyesen résztvettek ezen küzdelmekben és főerősségei voltak a florenciek csapatának. Angliában, a modern sportélet hazájában, már a középkorban is igen nagy népszerűségnek örvendtek a labdajátékok és a küzdelem különösen farsang táján fajult el annyira, hogy még a halálos balesetek sem tartoztak a ritkaságok közé. Éppen ezért az akkori idők legkiválóbb elméi szállottak síkra a szenvedély elfajzásai ellen, de teljesen sikertelenül, ami annál csodálatosabb, hogy ha számba vesszük, hogy Shakespeare, Kant és Thomas Elliot is felemelték szavukat a futballjátékosok ellen. 1314-ben II. Eduárd angol király adott ki szigorú rendeletet a futballjáték ellen, mely szerinte Isten ellen való dolog és így büntöndöntéssel sújt mindenkit, akit e játék üzésén rajta érnek. A rendeletet 1349-ben egy újabb, még szigorúbb követte, amelyben már arról panaszkodik a király, hogy a fiatal emberek teljesen elhanyagolják régi kedves gyakorlatait, a nyilazást és dárdahajítást, helyette haszontalan kődobálással,

kakasviadalokkal, hockyzással, futballal és egyéb megbecstelenítő labdajátékokkal töltik idejüket.

A labdajátékok fejlődésének útját és népszerűségét sem királyi rendeletekkel, papi prédikációkkal, sem pedig szigorú büntetésekkel nem lehetett megállítani, hanem e játékokban rejlt szórakoztató, szívet-lelket felüdítő és a testi erőt és ügyességet fejlesztő értékes tulajdonságok, mind szélesebb rétegeket hódítottak meg számukra. Része van ebben annak is, hogy a labdajátékok mind változatosabb formát nyertek és férfiak, nők, apró gyermekek és kényelmesebb természetű idősebb emberek is egyaránt megtalálják a hozzájukilló és erőállapotuknak legjobban megfelelő labdajátékokat. Ha a futball, rugby, baseball, kosárlabda, kézilabda, lawntennisz, golf, hockey, vízi- és lovaspólo, medecínball, pushball, pelota és füleslabda válfajait említjük meg, akkor még mindig csak a felsorolás legkezdetén tartunk, mert országoként igen sok jellegzetes játék egészíti ki ezt a sort. A labdajátékok sorát is különben bizonyos mértékben a divat irányítja, mert egyes labdajátékok hirtelen feltűnnek, tűnemenyesen rövid idő alatt nagy népszerűsége tesznek szert, azután, amint elmúlt az első láz, ismét lassan eltűnnek a feledés homályában. Így esik meg azután az, hogy az alig néhány évtizeddel ezelőtt olyan kedvelt labdajátékok, mint a méta, longaméta, duplex meg a stukk, ma már szinte ismeretlenek az ifjúság előtt, teljesen kiszorította őket a futball, a hockey, a pólo és legújabbban a pingpong.

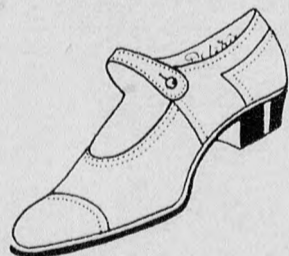
A labdázás egyike a legtermészetesebb sportoknak, végigkíséri az emberi nemet egész fejlődési útján, üzése szelídebb, veszélytelen formában mindeniknek egyaránt ajánlatos, mert az élénk mozgás élénkíti a szív és tüdő működését és ez csak hasznára válik minden egészséges szervezetnek.

Előfizetési ár:
 ½ évre 2 pengő 40 fillér, ¼ évre 4 pengő 80 fillér
 Ausztriában 50 Groschen

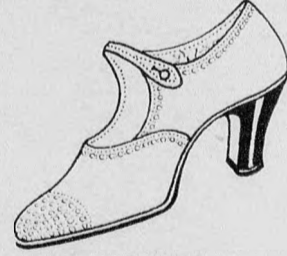
Felelős szerkesztő és kiadó: TOLNAI SIMON
 Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT

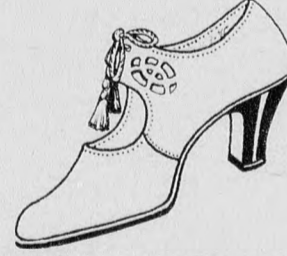
Del-Ka

Női fekete R sevró trotteur cipő

Estélyi cipő lakk., — drapp és kék színben

Kötőpántos-táncpíró lakk, drapp és kék sz.

Férfi fekete R sevró magas és félcipő

19⁵⁰ P 22 P 22 P 19⁵⁰ P

Ugyanaz barna 22 TURISTA VADÁSZ ÉS ELŐIRÁS SZERINTI KORCSOLYACIPŐK
 FÉRFI-NŐI-ÉS-GYERMEK-HÓCIPŐK-ÉS-SÁRCIPŐK
 ANGOL SPORT-ÉS-EGYÉB HARISNYAK DÚS VÁLASZTÉKBAN

Del-Ka ERZSÉBET-KÖRÜT 28 Hungária RAKÓCZI-U. 6

Délibáb

20
fillér

Megjelenik minden szombaton

Kossuth Lajos

a magyar szabadságharc legkimagaslóbb alakja, aki legközelebb áll a magyar nép szívéhez, végre Budapesten is szobrot kap, amelyet november 6-án lepleznek le. Képünk Barabás Miklós festményéről készült